

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän

Årsredovisning

2016



Länsförsäkringar
Göteborg och Bohuslän



Innehåll

Inledning

- 3 Vd har ordet

Verksamheten

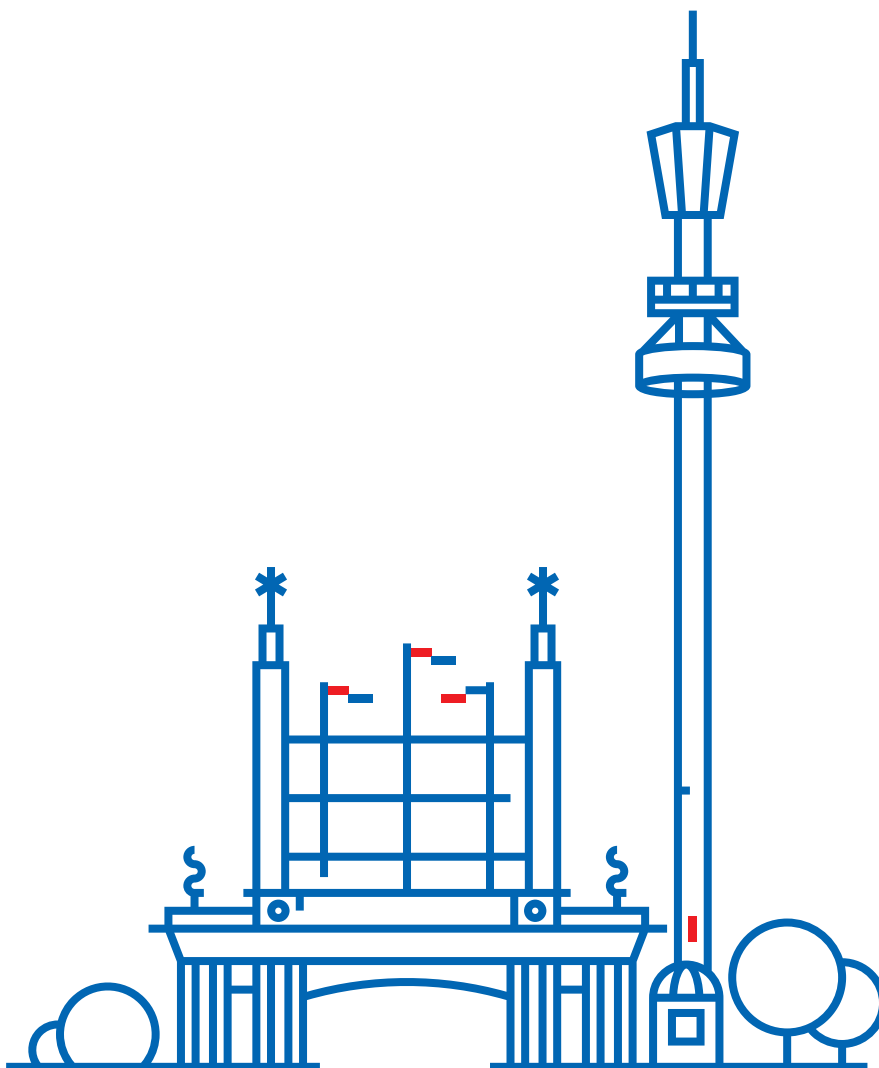
- 4 Samverkan som stärker
Länsförsäkringar
Göteborg och Bohuslän

Finansiella rapporter

- 6 Förvaltningsberättelse
- 10 Resultaträkning
- 11 Resultatanalys
- 12 Balansräkning
- 14 Förändring eget kapital
- 15 Kassaflödesanalys
- 16 Noter
- 42 Revisionsberättelse

Bolagsstyrning

- 44 Styrelse och ledning
- 46 Valberedning, kontrollfunktioner,
aktuarie och kundombudsman
- 47 Fullmäktige



Bolagsstämma 2017

Ordinarie bolagsstämma hålls
torsdag 30 mars 2017
klockan 17 i Göteborg.



Vd har ordet Det gångna året är ett år att glädjas åt och att vara mycket stolt över. 2015 satte vi upp en långsiktig plan för tillväxt inom samtliga affärsområden – vi kallar den Strategi 2020 – och första året har varit lyckat i alla avseenden.

2016 – ett år präglat av tillväxt

Att skapa tillväxt kan vara svårt nog. Att växa med kvalitet är en riktig utmaning. Och lägre än så sätter vi aldrig ribban. Det är av yttersta vikt för oss att växa i samklang med våra högt ställda ambitioner om att kunna leverera branschens bästa kundbemötande. Som sig bör i ett kundägt bolag kommer kundernas bästa alltid först.

Därför gläds vi åt att vi återigen förärats en lång rad fina utmärkelser i olika kundmätningar. Vi har lyckats knipa priser som bästa bolag inom såväl bank som försäkring och fastighetsförmedling. Vi betraktar dessa utmärkelser som det allra finaste som hänt under året. De är bränsle till vår organisation och motiverar oss än mer till att alltid sträva efter att kunna erbjuda den bästa kundupplevelsen. Vi är så tacksamma för att våra kunder ser och uppskattar det arbetet.

För att kunna erbjuda den bästa kundupplevelsen behöver vi ha branschens bästa och mest kompetenta medarbetare. Medarbetare som trivs på sin arbetsplats och får de förutsättningar som krävs för att kunna lyckas i sina uppdrag. Men som även kan känna stolthet över sin arbetsgivare och dela grundläggande värderingar om hur vi ska uppträda i stort och smått. Alltifrån hur vi marknadsför oss till hur vi svarar i telefon och hur vi uppför oss som den viktiga del av regionen Göteborg och Bohuslän som vi är.

Därför tar vi ett stort ansvar för att regionen utvecklas på ett positivt vis i vårt omfattande hållbarhetsarbete. Vi tar ansvar för miljöpåverkan. I första hand den vi direkt kan påverka men även sådan som vi indirekt kan hjälpa till med att förbättra.

Vi tar även ett socialt ansvar och engagerar oss i barns och ungdomars förutsättningar

att lyckas få godkända betyg i avgångsklasser. Det är en tydlig vattendelare mellan innan- och utanförskap enligt forskning på området.

Grunden för hållbarhetsarbetet är vår fasta tro på att vi är en viktig del av ekosystemet i Göteborg och Bohuslän. Därför påverkar det mesta som händer här även vår verksamhet. Så kan vi hjälpa till med att stärka och utveckla regionen är det bra för bolaget. För vi som bor i regionen är alla potentiella kunder, delägare, anställda, samarbetspartners, leverantörer med mera till bolaget.

Från och med årsredovisning 2017 är hållbarhetsrapportering ett obligatoriskt inslag. Vi tjuvstartar och redovisar även hållbarhet 2016.

Tillväxten – hur var det med den? Jo, vi har lyckats växa kraftigt inom alla affärsområden och tidigare rekord har fått se sig slagna på många områden. Om vi börjar med banken har den vuxit till sig med nära 4 miljarder 2016. De två senaste åren med en bit över 7 miljarder. Det innebär att en tredjedel av vår tjugooåriga banks volym har uppstått de senaste två åren. Den har dessutom vuxit med hög kvalitet och nöjda kunder.

Vad gäller försäkringsaffären är den minst lika anmärkningsvärd i sin tillväxt. Beståndet har vuxit med, hör och häpna, 16 606 försäkringar. Att uppnå sådan tillväxt kunde ta sju år om vi jämför med tillväxtsiffror under 2000-talet. Även här har vi vuxit med kvalitet och lönsamhet. Dessutom förärades vi med topplaceringar för vår försäkringsverksamhet i kundundersökningar från Svenskt Kvalitetsindex (SKI).

Även vår livförsäkringsaffär växer och likaså vår marknadsandel inom fastighets-

förmedlingsbranschen. Vi är faktiskt de som växer mest och vi etablerar oss stadigt bland de tre stora fastighetsförmedlarna i regionen.

Vår långsiktiga finansiella styrka och överlevnad vilar i finansförvaltningen. Givet alla de regelverk och krav som vår bransch förhåller sig till, och det faktum att vi är kundägda och saknar goda förutsättningar att be våra ägare om pengar i svåra tider, är det av största vikt att vi har en väl tilltagen och stabil finansiell bas. Det är minst lika viktigt att den utvecklas väl och att den förvaltas på ett hållbart vis. Även inom detta område lyckas vi på rekordnivå.

En solid finansförvaltning är även en förutsättning för oss när det kommer till fortsatt återbäring på samma höga nivå som de senaste åren. Med 2016 års finansförvaltning i ryggen har styrelsen beslutat att för tredje året i rad dela ut och faktiskt öka storleken på återbäringen. För 2016 innebär det att 15 procent av inbetald premie under året återbetalas. Att kunna ge återbäring tycker vi är ett utmärkt vis att understryka att vi är ett äkta kundägt bolag. För hos oss börjar och slutar allt med våra kunder – ägare.

Göteborg i februari 2017.

Ricard Robbstål
Vd

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän äger tillsammans med övriga länsförsäkringsbolag Länsförsäkringar AB med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lokala. Det är vi som har kundkontakterna i Göteborg och Bohuslän. Länsförsäkringar AB bedriver affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina marknader.



Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän äger 6,6 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i bolagets konsolideringsskapital.

Styrkan i varumärket

Länsförsäkringars starka varumärke är resultatet av ett konsekvent och långsiktigt varumärkes- och värderingsarbete. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar – Sifos anseendeundersökning 2016 – visar att Länsförsäkringar har det femte högsta anseendet av alla svenska företag. Listan toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också i många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag. Den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar erbjuder liv- och pensionslösningar till företag och privatpersoner. Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkrings-

bolagen, anknutna förmedlare och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars fondutbud består av 39 fonder med eget varumärke och 49 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 114 miljarder åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv är länsförsäkringsgruppens livförsäkringsbolag för traditionell förvaltning. Bolaget ägs av Länsförsäkringar AB men drivs enligt ömsesidiga principer med vinstutdelningsförbud. I Länsförsäkringar Liv sker ingen nyteckning men här förvaltas traditionell livförsäkring som är tecknad före stängningen i september 2011. 2016 har arbetet med att erbjuda kunder möjligheten att villkorsändra försäkringar till Nya Trad fortsatt. Mottagandet från de som fått erbjudandet har varit positivt och villkoren för 41 procent av kunderna har ändrats.

Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten som enbart finns i Sverige har god tillväxt i volymer, god lönsamhet och hög kreditkvalitet. Banken erbjuder privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett brett utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundägandets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden.

Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat försäkringsbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som specialistkunskap, djurvänlighet och empati byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig allt starkare även på marknader utanför Sverige – idag Storbritannien, Norge och Danmark. 2016 startade Agria också verksamhet i Finland.

Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppörsäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till flera förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi bidra till bättre hälsa.

Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän betalar årligen en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Göteborg och Bohusläns kunder.

Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän med ägarandelarna 5,6 och 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet till försäkringsförmedlare.

Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och öka värdet för kunderna.

Flera fokusområden har arbetats fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. De finns inom områden där större förflyttningar behöver genomföras för att möta länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, erbjudandet och beslutsstöd.

Extra fokus på digitala förflyttningar och förenklade erbjudanden

2016 levererades gemensam utveckling för cirka 400 mkr. Mycket av arbetet har fokuserats på de digitala kanalerna både i form av tjänster som direkt kan användas av kunden men också i form av initiativ som förbereder kommande förflyttningar. Exempelvis har produkter förenklats och informationshanteringen förbättrats.

Här är några exempel på leveranser och arbete:

- Länsförsäkringars inloggade kundmöte – kundens mina sidor på internet – har fått nytt utseende enligt Länsförsäkringars nya visuella uttryck. Startsidan har gjorts tydligare, navigeringen är enklare och det finns också möjlighet att publicera nyheter via så kallade puffar på startsidan. Mina sidor är numera responsiva – layouten anpassas till den skärm eller enhet kunden använder.
- Förbättringar motorförsäkringar på internet. Försäkringsinformationen är mer detaljerad, det är enklare att anmäla skada och kunden får också erbjudande om att teckna vagnskadeförsäkring när garantin är på väg att upphöra.
- Det är möjligt för tjänsteföretag att göra intresseanmälan och att teckna försäkring på internet. Även för gravid- och barnförsäkring går det att anmäla intresse.
- Fondbyten på internet har förenklats. De kan göras på samma sätt som i Länsförsäkringars app. Kunderna kan också via internet förbereda rådgivningsmöte om tjänstepension.
- Appen har förbättrats i flera steg med bland annat nytt utseende. Med hjälp av en navigator har hanteringen av sparande förenklats. På resa kan kunden via karta hitta vårdgivare. Meddeladehanteringen har utökats och förenklats.
- På mina sidor kan kunden digitalt signera medgivande för autogiro.
- Gemensamma arbetssätt för skadekundmötet har levererats. Det gäller bygg- och inbrottsskador.
- Arbetet med ett nytt modernare systemstöd för hantering av försäkringsprodukter fortsätter intensivt. Systemstödet omfattar boende-, båt-, rese- och olycksfallsförsäkringar. Detta är ett viktigt steg i arbetet med att förenkla kunderbjudanden och lösningar men också för att kunna erbjuda fler digitala tjänster i de aktuella produktområdena. Det nya systemstödet börjar användas första kvartalet 2017.
- Motsvarande förenklingar av produkter och erbjudanden görs också för företags- och lantbruksförsäkringar. Syftet är att förbereda kommande förflyttning till det nya systemstödet och att möjliggöra fler digitala tjänster och digital distribution.
- Ny tariff/prislista för försäkring av tunga lastbilar är snart på plats. Arbetet med införande i systemstöden pågår och stödet planeras att tas i bruk samband med förnyelser från och med april 2017. För motorförsäkringar påbörjades arbetet med nytt verktyg för bilklassning, levereras i januari 2017. Klassificeringen är nödvändig för prissättning och verktyget ersätter det stöd som tidigare levererades av Trafikförsäkringsföreningen.
- Informationshanteringen har förbättrats och på så vis har uppföljning och analys ur ett kundperspektiv och av sakförsäkringsaffären förenklats. Till exempel är det möjligt att på övergripande nivå göra en samlad uppföljning av hela sakförsäkringsbeståndet. För motorförsäkringsbeståndet går det att göra på detaljerad nivå. Arbetet med att kunna använda informationen för marknadsföring och bearbetning pågår. Nytt verktyg för kampanjhantering har anskaffats.
- Arbetet med att säkerställa att länsförsäkringsbolagen kan rapportera enligt Solvens 2-kraven har fortsatt bland annat med stöd för kvartalsrapportering och rapporter.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän avger härmed årsredovisning för förvaltningen 2016, bolagets 172a verksamhetsår.

Koncernen

I koncernen ingår moderbolaget Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 558500-8039 och det helägda dotterföretaget Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän Fastigheter AB 556683-5897. Dessutom ingår i koncernen intresseföretagen Platzer Fastigheter Holding AB (publ) 556746-6437 med ägarandel 16,9 procent, Göteborgs Försäkringsmäklare Per Dahlkvist AB 556340-8573, Nordic Försäkring Göteborg – Växjö Holding AB 556793-6439 och Försäkringsgruppen Väst AB 556524-3721 med ägarandel 48 procent vardera.

Verksamhet, ägarförhållande och organisation

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän är ett ömsesidigt försäkringsbolag vars verksamhetsområde är 15 kommuner inom Västra Götalands län. Kunderna erbjuds ett heltäckande försäkringsskydd inom sak- och livförsäkring. Banktjänster erbjuds till privat-

personer, lantbrukare och småföretagare. Fastighetsmäklartjänster för privatbostäder erbjuds också via anknutna förmedlare anslutna till Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB (publ).

Bolagsformen är ömsesidigt försäkringsbolag. Det innebär att bolaget ägs av försäkringstagarna. Ägarnas inflytande utövas av 78 fullmäktigeledamöter, valda av försäkringstagarna. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som för närvarande består av åtta av bolagsstämman valda ledamöter. Härutöver ingår två personalrepresentanter och vd i styrelsen.

Bolaget omfattas som ömsesidigt bolag inte av den så kallade koden för bolagsstyrning, men följer koden i tillämpliga delar.

Bolaget ingår som ett av 23 kundägda, självständiga lokala bolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger dessa bolag Länsförsäkringar AB (publ) (LFAB). Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän äger 6,6 procent av aktiekapitalet i LFAB.

Förutom den del av verksamheten där bolaget har egen koncession förmedlar bolaget djur- och grödaförsäkring, liv- och pensionsförsäkringar samt banktjänster och fondsparande till Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ), Försäkringsaktiebolaget Agria (publ), Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ), Länsförsäkringar Fondliv AB (publ) samt Länsförsäkringar Bank AB (publ). Samtliga dessa bolag ägs av länsförsäkringsbolagen gemensamt och ingår i en koncern med LFAB som moderbolag. Länsförsäkringsgruppen äger också fastighetsbolaget Humlegården Holding I AB (publ), Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB och Länsförsäkringar Mäklarservice AB. Det senare har till uppgift att hantera den förmedlarsålda försäkringsportföljen.

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän deltar också i länsförsäkringsgruppens gemensamma återförsäkringssystem som inkluderar såväl avgiven som mottagen återförsäkring. Bolaget mottar dessutom återförsäkring från lokala försäkringsbolag inom verksamhetsområdet.

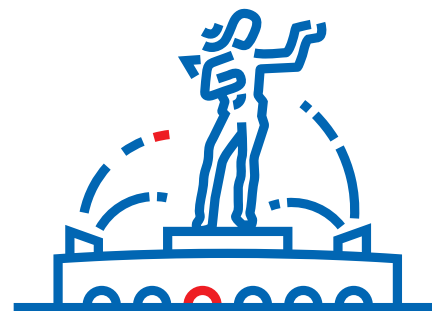
Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under räkenskapsåret

Resultatet förbättrades i såväl försäkringsrörelsen som i finansförvaltningen. Försäkringsrörelsen nådde en totalkostnadsprocent på 92,1 och finansförvaltningen en totalavkastning på 9,5 procent.

Försäkringsrörelsen har utvecklats positivt inom de flesta områden. Premieinkomsten för egen räkning (f e r) ökar med 5,7 procent. Skadekostnaderna f e r ökar med 3 procent. Antalet skador ökar fortsatt, men bolaget har haft en mindre andel så kallade storskador. Bolaget har inte haft någon skada som överstigit självbehållet på 18 mkr. Resultat är bra i samtliga försäkringsgrenar, före återbäring.

Bolaget och styrelsen har i samband med affärsplanering för perioden 2017-2021 genomfört processen för Egen Risk och Solvensanalys (ERSA) enligt regelverket Solvens 2 som gäller från och med 1 januari 2016.





Resultatet i finansförvaltningen blev bättre än förväntat. Avkastningen under året blev 9,5 procent. Mot bakgrund av att inflationen, mätt i KPI, varit låg blev den reala avkastningen väsentlig vilket får betraktas som ett mycket bra resultat för ett sakförsäkringsbolag. Bolaget har under året haft en gynnsam tillgångsfördelning med måttlig riskexponering.

Bankverksamheten har utvecklats mycket positivt vad gäller såväl affärsvolym som antalet nya kunder. Resultatet i den lokala bankaffären förbättrades väsentligt och visar positivt resultat för andra året i följd. Kreditförlusterna är på en mycket låg nivå. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, som drivs i franchiseform, har haft en positiv utveckling under året.

Försäljningen av liv- och pensionsprodukter påverkas fortfarande av att Länsförsäkringar Liv AB stängts för nyteckning. Bolaget har ändå lyckats öka försäljningen avsevärt mot föregående år.

Bolagets styrelse har beslutat om återbäring till delägarna (kunderna) för verksamhetsåret 2016. De flesta försäkringstyper omfattas. Bakgrunden till att återbäring föreslås är det goda resultatet för verksamhetsåret samt att tydligt synliggöra fördelarna med att vara kund i ett kundägt bolag.

Under 2016 har en ändring gjorts avseende moderbolagets tillämpade redovisningsprinciper som inte är föranledd av tillämpning av nya IFRS. Ändringen har tillämpats retroaktivt i enlighet med IAS 8 och påverkat de finansiella rapporterna för aktuell period, föregående period och ackumulerat per ingången av jämförelseperioden. Ändringen innebär att från och med 2016 diskonterar bolaget ersättningsreserven gällande trafik, skadelivräntor, sjuk och olycksfall samt långsvansad mottagen affär.

Marknadsutveckling och affärsvolym

Bolaget har under året såväl tappat som tagit marknadsandelar inom olika segment – se tabell. Premieinkomsten i sakförsäkring ökade med 5,1 procent till 1 442 (1 372) mkr. Affärsvolymen i bankverksamheten ökade

med 21,1 procent till 22 464 (18 551) mkr. Antalet bankkunder ökade med 7 procent till 53 665 (50 404). Försäljningen av liv- och pensionsförsäkringar har påverkats positivt av en ny organisation med ökad försäljningsstyrka. Premieinkomsten ökade med 1,2 procent till 1 015 (1 003) mkr. Pensionskapitalet ökade till 20 (18) mdr.

Marknadsandelar, %	2016	2015
Hem	23,5	22,3
Villahem	36,4	36,6
Fritidshus	60,0	56,9
Personbil	24,2	22,9
Lantbruk	59,7	59,7
Företag	28,8	28,4
Företagsmotor	25,4	25,8

Affärsvolym

Den totala volymen av såväl egen sakförsäkring som förmedlad sak- och livförsäkringsaffär samt för bank och fondsparande fördelar sig enligt följande tabell:

Premieinkomst, mkr	2016	2015
Privat	342	343
Fastighet och företag	382	342
Lantbruk	38	38
Olycksfall	43	38
Motor, Kasko	343	321
Motor Trafik	213	213
Mottagen återförsäkring	81	77
Summa egen sakaffär	1 442	1 372
Gemensam sakaffär	143	133
Gemensam livaffär	1 015	1 003
Total premieinkomst	2 600	2 508
Bank, inlåning	5 536	4 900
Bank, utlåning	15 461	12 521
Fond (marknadsvärde)	663	558
ISK + IPS (marknadsvärde)	804	572
Total affärsvolym	22 464	18 551

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar för egen sakförsäkring ökade med 3 procent till 946 (918) mkr. Antalet anmälda skador ökade med 4 procent till 65 098 (62 606). Antalet stora skador inom egen- och livförsäkring (> 0,5 mkr) minskade till 82 (89) och

antalet stora skador inom trafik (>1 mkr) ökade till 5 (2). Skadekostnadens andel av premien, skadekostnadsprocenten, minskade till 71 (73) procent i försäkringsrörelsen och i direkt affär minskade den till 72 (73) procent.

Antalet anmälda skador ökar framförallt inom motorskador där bolaget ser en frekvensökning. Bolaget ser även en fortsatt ökning av antalet rese- och allriskskador. Däremot har antalet naturskador minskat 2016. Bolaget har under 2016 ingen stor-skada där återförsäkringsskyddet trätt in. Bolagets ersättningsreserv förändras över tiden och en omallokering har under året genomförts mellan olika skadeårgångar i trafikreserven liksom mellan reserven i direkt och indirekt affär. Bolaget har generellt betryggande reserver. De reserver bolaget diskonterar är all långsvansad affär som sjuk och olycksfall, trafik, mottagen trafikaffär och skadelivräntor.

Driftskostnader

Driftskostnaderna ökade under året med 6 procent och uppgick till 290 (273) mkr. Driftskostnadernas andel av premien, driftskostnadsprocenten, uppgick till 22 (21) procent i försäkringsrörelsen och i direkt affär till 23 (22) procent. Bolaget fortsätter den målmedvetna investering i marknadskommunikation och hållbarhet som påbörjades 2015.

Återförsäkring

Bolagets behov av återförsäkringsskydd är tryggt genom länsförsäkringsgruppens återförsäkringsprogram. Detta skyddar på årsbasis bolaget vid såväl större enskilda skador som skadehändelser. Endast ett fåtal åtaganden är så stora att de behöver skyddas av separata återförsäkringslösningar. Den risk bolaget maximalt står i en enskild skada eller händelse har varit 18 mkr. I mottagen återförsäkring är bolagets maximala självbehåll vid en skada 38 mkr.

Finansförvaltning

Marknadsvärdet av koncernens placeringskapital inklusive likvida medel uppgick vid

verksamhetsårets slut till 7 256 (6 522) mkr. Placeringskapitalet hade den 31 december följande fördelning:

	2016	2015
Räntebärande placeringar	1 540	1 644
Svenska aktier och fonder	1 283	1 138
Utländska aktier och fonder	1 164	1 013
Onoterade aktier och fonder	538	423
Fastigheter	1 340	1 064
Organisationsaktier	1 391	1 240
Totalt	7 256	6 522

Total avkastning inklusive orealiserad värdeförändring på placeringstillgångar uppgick till 616 (598) mkr. Totalavkastningen blev 9,5 (10,3) procent. Direktavkastningen blev 1,2 (1,3) procent.

Resultat

Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 514 (521) mkr och efter dispositioner och skatt till 431 (452) mkr. Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgick till 62 (45) mkr. Delposterna i koncernens resultat framgår av femårsöversikten.

Hållbarhet hos oss – kunders trygghet i fokus

Som ett kundägt lokalt bolag är det naturligt för oss att driva ett långsiktigt hållbarhetsarbete. Vi har alltid våra kunders trygghet i fokus och anser till och med att vi ska ta ett större ansvar än många andra företag när det gäller samhälle och hållbarhet. Vi är en

tydlig del av ett lokalt ekosystem längs västkusten, där det som sker i regionen starkt påverkar oss som leverantör av trygghets-tjänster. Vi vill vara med och påverka regionen i en mer hållbar riktning och gör det med stort engagemang och långsiktighet.

Från och med årsredovisning 2017 är hållbarhetsrapportering ett obligatoriskt inslag. Vi tjuvstartar och redovisar hållbarhet 2016. Du hittar rapporten på vår webbplats - www.lansforsakringar.se/goteborg-och-bohuslan/om-oss/

I vår första hållbarhetsrapportering har vi valt att redovisa hur vi arbetat med hållbarhet 2016. Med vår första rapport vill vi visa vad vi gör för att bidra till en mer hållbar verksamhet, region och ett tryggt samhälle. Vi strävar efter att varje år förbättra oss och vår ambition är att hållbarhet ska vara en integrerad del av verksamheten.

Medarbetare – attraktiv arbetsgivare och stolta medarbetare

I dagens snabbväxande värld är det viktigt att vi är en attraktiv arbetsgivare för att kunna utveckla och skapa stolta medarbetare, som är avgörande för vår organisations fortsatta framgång. Vi vill erbjuda en god arbetsmiljö och arbetsuppgifter som ger engagemang, delaktighet och möjlighet till utveckling. Vi eftersträvar att våra medarbetare ska ha en god balans mellan arbete och fritid. Vår medarbetarundersökning 2016 visar ett stort stolthetsengagemang hos våra medarbetare - 5,4 på en skala av 6 möjliga.

Under året har bolagets heltidsanställda medarbetare ökat från 310 till 326. Medelåldern är 43 år för både kvinnor och för män. I franchisebolagen har medarbetarna ökat från 52 till 54.

Vi har fortsatt arbetet med att utveckla vår företagskultur. Vi har diskuterat vårt bemötande till våra kunder och vårt sätt att vara gentemot varandra. Tillsammans har vi pratat om hur vi ska agera i vissa situationer och på så sätt påbörjat arbetet med en gemensam uppförandekod. Det arbetet fortsätter 2017.

Vårt hälsoarbete fortsätter. Genom förebyggande insatser kring hälsa och friskvård vill vi bygga en sund arbetsmiljö där alla medarbetare är aktiva för att ta ansvar för sin hälsa. Detta tror vi långsiktigt bidrar till ökad trivsel, hälsosammare livsstil och minskad sjukfrånvaro. Den totala sjukfrånvaron i bolaget var 3,9 procent 2016. Vi fortsätter att arbeta med tidiga insatser inom korttidssjukfrånvaron och aktiva åtgärder med den långa sjukfrånvaron.

Vi samarbetar aktivt med utbildningar som leder till arbete inom vår bransch. Vi deltar i arbetsmarknadsdagar, erbjuder lärresurser och praktik till flera studenter från bank- och försäkringsutbildningen vid Yrkeshögskolan i Göteborg samt Mäklarekonomutbildningen vid Högskolan Väst. Detta leder till sommarjobb och i flera fall anställning.



Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

2016 präglas av stark tillväxt inom samtliga affärsområden. Försäkringsrörelsen växer kraftigt inom såväl privat- som företagsmarknad. Dessutom med god lönsamhet. Delvis tack vare osedvanligt få storskador. Däremot ökar antalet skador fortsatt. Bankverksamheten växer snabbare än någonsin. Det gör den med hög kvalitet och försiktig lönsamhet. Även finansförvaltningen har varit i mycket stark tillväxt inom de flesta tillgångsslagen.

Den statistik som fortlöpande publiceras befäster bilden av starkare ekonomi under 2017, främst i USA men även i Europa och i utvecklingsländerna. Arbetslösheten i euroland nådde den lägsta nivån på sju år i slutet av 2016 och EU-kommissionens enkät om förtroende för ekonomin nådde i december sin högsta nivå sedan 2011. Producentpriserna stiger för första gången sedan 2013. Inflationen är på uppgång främst driven av oljepriset. Även vinstutvecklingen har under hösten 2016 förbättrats, först i Q3-rapporteringen men även nu i Q4-rapporteringen. Det som kan stöka till bilden är i första hand den politiska utvecklingen. I USA får vi se vilken ekonomisk politik den nya regeringen i slutändan kommer att bedriva. Även i Europa finns ett antal större potentiella problem. Det är val i Holland, Frankrike och Tyskland. I alla länderna finns risk för att sittande regeringar faller och det kan medföra betydande turbulens i finansmarknaderna. Dessutom har det börjat talas om Grekland igen. Vi prognostiserar en normal avkastning i alla våra tillgångsslag (aktier, räntor och fastigheter) under 2017.

Sammanfattningsvis tror vi att vi även under 2017 kommer att kunna leverera tillväxt och goda resultat i de flesta verksamhetsdelarna.

Förslag till disposition avseende moderbolagets vinst

Till bolagstämman förfogande står följande vinstmedel (tkr):

Balanserat resultat.....	2 303 858
Årets resultat	395 357
Totalt	2 699 215

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, 2 699 215 tkr, disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning	2 699 215
Summa.....	2 699 215

Vad beträffar koncernens och moderbolagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter och information.

Femårsöversikt

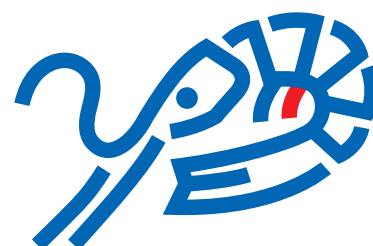
Koncernen, mkr	2016	2015	2014	2013	2012
Premieintäkter f.e.r	1 343	1 284	1 293	1 214	1 151
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen*	164	98	84	108	22
Övriga tekniska intäkter f.e.r	9	8	7	7	1
Försäkringsersättningar f.e.r	-946	-918	-959	-897	-873
Driftkostnader f.e.r	-290	-273	-243	-231	-259
Övriga tekniska kostnader f.e.r	-8	-3	-7	0	0
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring	272	196	175	201	42
Återbäring	-210	-151	-106	0	0
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	62	45	70	201	42
Finansrörelsens resultat	452	500	475	285	272
Övriga intäkter och kostnader	0	-23	-41	-39	-24
Resultat före dispositioner och skatt	514	521	504	446	290
Årets resultat	431	452	401	362	307
Ekonomisk ställning, mkr					
Plac.tillgångar, verkligt värde	7 026	6 429	5 637	4 656	4 200
Premieinkomst f.e.r	1 364	1 291	1 325	1 229	1 164
Försäkr.tekn.avsättningar f.e.r	2 976	2 773	2 702	2 013	1 936
Kapitalbas**	-	3 878	3 366	2 722	2 338
Erforderlig solvensmarginal	-	267	259	216	209
Konsolideringskapital, mkr					
Beskattat eget kapital	3 793	3 362	2 878	2 476	2 115
- varav övervärden**	-	-	-	283	216
Uppskjuten skatt	689	618	561	472	401
Summa konsolideringskapital	4 482	3 980	3 438	2 949	2 515
Solvensrelaterade uppgifter					
Kapitalbas***	4 497	-	-	-	-
Minimikapital	587	-	-	-	-
Solvenskapitalkrav	2 349	-	-	-	-
Kapitalkvot %	191	-	-	-	-
Nyckeltal					
<i>Försäkringsrörelsen</i>					
Skadekostnadsprocent f.e.r	70,5	72,5	74,2	73,9	75,9
Driftkostnadsprocent f.e.r	21,6	21,1	18,6	18,8	22,2
Totalkostnadsprocent f.e.r	92,1	93,6	92,8	92,7	98,1
<i>Direkt försäkring</i>					
Skadekostnadsprocent f.e.r	71,5	72,6	62,7	69,9	76,5
Driftkostnadsprocent f.e.r	22,7	22,0	22,7	19,5	23,1
Totalkostnadsprocent f.e.r	94,2	94,6	85,4	89,4	99,6
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning, %	1,2	1,3	1,2	1,2	1,8
Totalavkastning, %	9,5	10,3	11,9	9,3	7,6
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, %	329	308	260	240	216
Från och med 2016 diskonterar bolaget direkt olycksfalls- och trafikaffär. Jämförelseåret är omräknat. Skadelivräntor och mottagen trafikaffär diskonteras sedan tidigare. Övrig affär är odiskonterad.					
* Från och med 2014 är räntesatsen 75 procent av snittet på moderbolagets totalavkastning för de senaste fem åren, jämförelseåret omräknat. Året 2012 har inte räknats om.					
** Kapitalbasen baseras på moderbolagets siffror. Från och med 2015 marknadsvärderas dotterföretaget, jämförelseåret är omräknat. Åren 2012-2013 har inte räknats om och baseras på moderbolagets siffror med tillägg för öppet redovisade övervärden.					
*** Bolagets kapitalbas består av primärkapital.					

Resultaträkning

		Koncernen		Moderbolaget	
Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelsen, tkr	Not	2016	2015	2016	2015
Premieintäkter f e r					
Premieinkomst	3	1 441 831	1 371 511	1 441 831	1 371 511
Premier för avgiven återförsäkring		-77 385	-80 110	-77 385	-80 110
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-21 996	-7 266	-21 996	-7 266
		1 342 450	1 284 135	1 342 450	1 284 135
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	164 399	98 286	164 399	98 286
Övriga tekniska intäkter f e r					
Andel i intresseföretags resultat	20, 14	8 604	7 934	5 928	4 487
Försäkringsersättningar f e r					
Utbetalda försäkringsersättningar	5				
före avgiven återförsäkring		-972 488	-953 567	-972 488	-953 567
återförsäkrares andel		33 899	37 277	33 899	37 277
Förändring i avsättning för oreglerade skador					
före avgiven återförsäkring		83 623	1 718	83 623	1 718
återförsäkrares andel		-90 888	-3 148	-90 888	-3 148
		-945 854	-917 720	-945 854	-917 720
Driftskostnader f e r	6, 7, 8	-290 087	-273 346	-290 087	-270 292
Övriga tekniska kostnader f e r	9	-8 009	-3 329	-8 009	-3 329
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring		271 503	195 960	268 827	195 567
Återbäring	32	-210 000	-151 145	-210 000	-151 145
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		61 503	44 815	58 827	44 422
Icke-teknisk redovisning, tkr					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		61 503	44 815	58 827	44 422
Kapitalavkastning, intäkter	10, 14	217 258	133 986	216 058	132 905
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	11, 14	345 103	426 119	419 784	511 544
Kapitalavkastning, kostnader	12, 14	-50 630	-62 868	-50 605	-62 844
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	13, 14	30 021	16 261	30 701	16 261
Andel i intresseföretags resultat	20, 14	74 186	84 368	-	-
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-164 399	-98 286	-164 399	-98 286
Övriga intäkter	15	221 045	203 790	221 045	203 790
Övriga kostnader	15	-220 622	-226 710	-220 622	-226 710
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		513 465	521 475	510 789	521 082
Bokslutsdispositioner					
	16				
Förändring säkerhetsreserv		-	-	-24 095	49 352
Förändring periodiseringsfond		-	-	-19 000	-18 000
Förändring överavskrivning		-	-	817	-962
Resultat före skatt		513 465	521 475	468 511	551 472
Skatt på årets resultat	17	-82 456	-69 903	-73 154	-77 261
Årets resultat		431 009	451 572	395 357	474 211
Rapport över totalresultatet					
Årets resultat		431 009	451 572	395 357	474 211
Övrigt totalresultat					
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat inkl. skatt		-	-	-	-
Poster som inte kan omföras till årets resultat inkl. skatt		-	-	-	-
Årets övriga totalresultat		0	0	0	0
Årets totalresultat		431 009	451 572	395 357	474 211

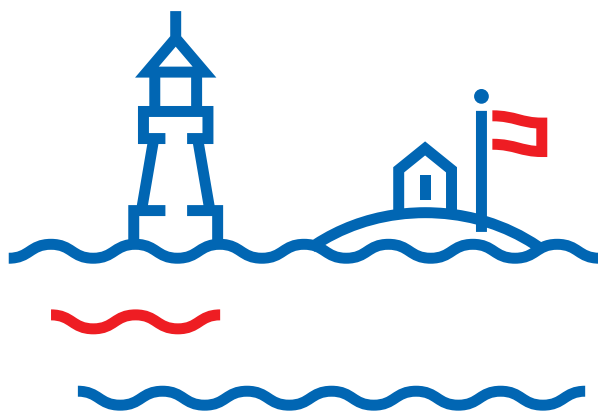
Resultatanalys 2016

Direkt försäkring av svenska risker för skadeförsäkringsrörelse per försäkringsgren, moderbolaget, tkr	Not	Totalt	Sjuk- och olycksfall	Hem, villa fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motor- fordon	Trafik	Summa direkt försäkring sv. risker	Mottagen åter- försäkring
Premieintäkt f e r	1	1 342 450	41 341	329 536	364 480	323 131	202 367	1 260 855	81 595
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		164 399	10 432	19 871	25 425	13 935	65 070	134 733	29 666
Övriga tekniska intäkter f e r		5 928	0	0	3 450	1 488	990	5 928	0
Försäkringsersättningar f e r	2	-945 854	-29 174	-267 368	-224 086	-238 956	-142 303	-901 887	-43 967
Driftskostnader f e r		-290 087	-8 143	-73 699	-108 624	-50 975	-45 104	-286 545	-3 542
Övriga tekniska kostnader f e r		-8 009	0	0	0	0	-8 009	-8 009	0
Återbäring		-210 000	-7 050	-55 140	-63 660	-51 300	-32 850	-210 000	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		58 827	7 406	-46 800	-3 015	-2 677	40 161	-4 925	63 752
Avvecklingsresultat									
Avvecklingsresultat, brutto		138 330	6 148	1 317	5 012	4 747	121 106	138 330	0
Återförsäkrars andel		-66 603	-743	15	-2 245	-2 000	-61 630	-66 603	0
Avvecklingsresultat f e r		71 727	5 405	1 332	2 767	2 747	59 476	71 727	0
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		586 574	19 146	157 059	151 152	158 700	97 304	583 361	3 213
Avsättning för oreglerade skador		2 270 494	142 391	127 475	223 691	46 753	1 076 233	1 616 543	653 951
Avsättning till återbäring		375 774	12 093	102 546	108 760	91 841	60 534	375 774	0
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		3 232 842	173 630	387 080	483 603	297 294	1 234 071	2 575 678	657 164
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		256 626	2 062	1 057	14 339	434	238 734	256 626	0
Not 1									
Premieintäkt f e r		1 342 450	41 341	329 536	364 480	323 131	202 367	1 260 855	81 595
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		1 441 831	43 437	342 413	419 742	343 352	212 332	1 361 276	80 555
Premier för avgiven återförsäkring		-77 385	-897	-13 710	-44 258	-8 392	-10 128	-77 385	0
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-21 996	-1 199	833	-11 004	-11 829	163	-23 036	1 040
Not 2									
Försäkringsersättningar f e r		-945 854	-29 174	-267 368	-224 086	-238 956	-142 303	-901 887	-43 967
Utbetalda försäkringsersättningar		-938 589	-23 786	-288 057	-212 526	-246 096	-113 456	-883 921	-54 668
före avgiven återförsäkring		-972 488	-23 786	-290 106	-215 261	-246 334	-142 333	-917 820	-54 668
återförsäkrars andel		33 899	0	2 049	2 735	238	28 877	33 899	0
Förändring i avsättning för oreglerade skador		-7 265	-5 388	20 689	-11 560	7 140	-28 847	-17 966	10 701
före avgiven återförsäkring		83 623	-4 645	22 723	-6 580	9 378	52 046	72 922	10 701
återförsäkrars andel		-90 888	-743	-2 034	-4 980	-2 238	-80 893	-90 888	0



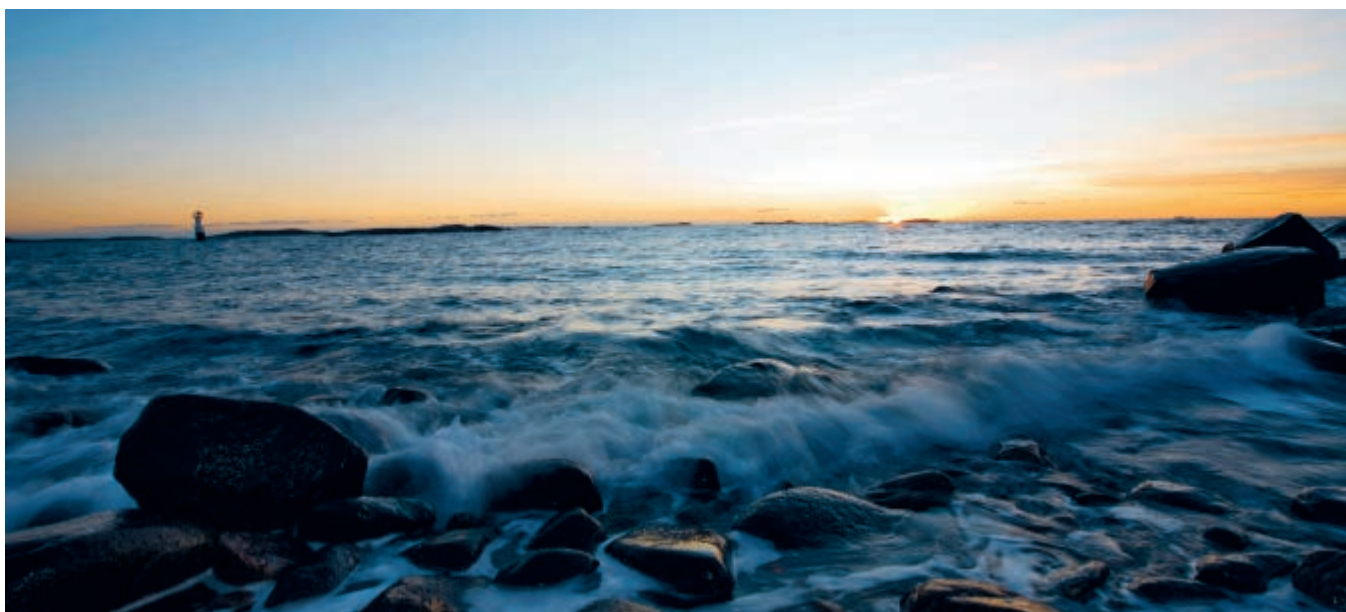
Balansräkning

		Koncernen		Moderbolaget		
Tillgångar, tkr	Not	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2015-01-01
Placeringstillgångar						
Byggnader och mark	18	4 150	8 600	4 150	8 600	8 600
Placeringar i koncernföretag						
aktier och andelar i dotterföretag	19, 24	-	-	1 336 756	1 055 886	874 835
aktier och andelar i intresseföretag	20, 24	804 226	622 607	57 067	57 366	59 122
Andra finansiella placeringstillgångar						
aktier och andelar	21, 24	4 908 062	4 247 246	4 305 531	3 746 204	3 205 534
obligationer och andra räntebärande värdepapper	22, 24	1 306 992	1 547 278	1 306 992	1 547 278	1 484 497
derivat	23, 24	3 676	3 703	3 676	3 703	0
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1 011	783	1 011	783	1 039
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar						
Oreglerade skador	31, 38	256 626	347 514	256 626	347 514	381 173
Fordringar						
Fordringar avseende direkt försäkring	25	272 493	259 079	272 493	259 079	334 054
Fordringar avseende återförsäkring		43 725	47 771	43 725	47 771	25 310
Övriga fordringar		49 153	68 213	49 153	68 213	20 311
Andra tillgångar						
Materiella tillgångar	26	15 733	16 344	15 733	16 344	19 216
Likvida medel/kassa och bank		224 874	87 254	224 566	87 083	256 773
Aktuell skattefordran		8 576	12 466	8 576	12 466	12 186
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter						
Upplupna ränteintäkter		5 043	5 279	5 043	5 279	5 877
Förutbetalda anskaffningskostnader	27	32 093	28 714	32 093	28 714	29 054
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	28	115 476	84 179	115 476	84 179	57 148
Summa tillgångar		8 051 909	7 387 030	8 038 667	7 376 462	6 774 729



Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder, tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget		
		2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2015-01-01
Eget kapital	29					
Övrigt eget kapital		1 033 310	1 000 333	15 000	15 000	15 000
Balanserad vinst eller förlust		2 329 109	1 910 514	2 303 858	1 829 647	1 443 833
Årets resultat		431 009	451 572	395 357	474 211	352 633
Obeskattade reserver	16					
Utgjenningsfond		-	-	19 774	19 774	19 774
Säkerhetsreserv		-	-	1 250 018	1 225 923	1 275 275
Periodiseringsfond		-	-	88 917	69 917	51 917
Överavskrivning		-	-	7 948	8 765	7 803
Försäkringstekniska avsättningar						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	30	586 574	564 578	586 574	564 578	557 312
Oreglerade skador	31, 38	2 270 494	2 354 117	2 270 494	2 354 117	2 419 528
Återbäring	32	375 774	201 481	375 774	201 481	105 926
Andra avsättningar						
Pensioner och andra förpliktelser	33	12 018	18 965	12 018	18 965	9 249
Uppskjuten skatteskuld	17	688 628	617 905	387 964	326 541	261 748
Skulder						
Skulder avseende direkt försäkring	34	161 614	137 542	161 614	137 542	128 370
Skulder avseende återförsäkring		31 109	39 372	31 109	39 372	27 478
Derivat	23, 24	1 029	0	1 029	0	2 218
Övriga skulder	35	55 780	31 002	55 780	31 002	36 723
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter						
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	75 461	59 649	75 439	59 627	59 942
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		8 051 909	7 387 030	8 038 667	7 376 462	6 774 729



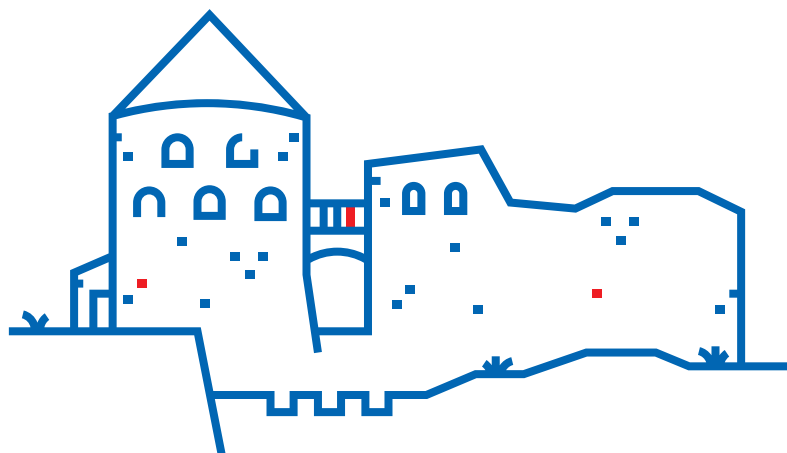
Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen

Tkr	Övrigt eget kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt kapital
Ingående balans 2015-01-01	1 024 037	1 452 402	401 227	2 877 666
Ny redovisningsprincip, diskontering av reserver		33 181		33 181
Vinstdisposition		401 227	-401 227	0
Egetkapitaldel i obeskattade reserver	-23 704	23 704		0
Årets resultat*			451 572	451 572
Utgående balans 2015-12-31	1 000 333	1 910 514	451 572	3 362 419
Ingående balans 2016-01-01	1 000 333	1 910 514	451 572	3 362 419
Vinstdisposition		451 572	-451 572	0
Egetkapitaldel i obeskattade reserver	32 977	-32 977		0
Årets resultat			431 009	431 009
Utgående balans 2016-12-31	1 033 310	2 329 109	431 009	3 793 428

Rapport över förändringar i eget kapital, moderbolaget

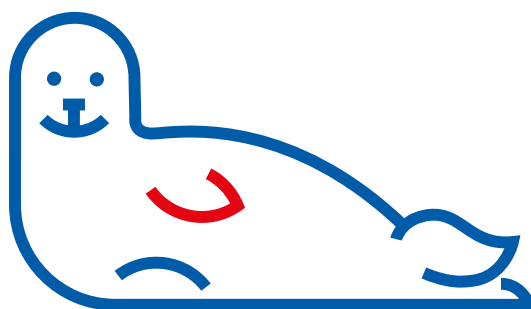
Tkr	Bundet kapital	Fritt kapital		Totalt kapital
	Övrigt eget kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående balans 2015-01-01	15 000	1 443 833	352 633	1 811 466
Ny redovisningsprincip, diskontering av reserver		33 181		33 181
Vinstdisposition		352 633	-352 633	0
Årets resultat*			474 211	474 211
Utgående balans 2015-12-31	15 000	1 829 647	474 211	2 318 858
Ingående balans 2016-01-01	15 000	1 829 647	474 211	2 318 858
Vinstdisposition		474 211	-474 211	0
Årets resultat			395 357	395 357
Utgående balans 2016-12-31	15 000	2 303 858	395 357	2 714 215

* I resultatet ingår 12,6 mkr avseende årets förändring enligt den förändrade redovisningsprincipen.



Kassaflödesanalys, indirekt metod

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2016	2015	2016	2015
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster		513 465	521 475	510 789	521 082
Kassagenererande poster från investeringsverksamheten		-76 729	-59 783	-59 365	-58 702
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	39	-353 919	-432 052	-368 582	-431 659
		82 817	29 640	82 842	30 721
Betald skatt		-7 842	-12 748	-7 842	-12 748
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		74 975	16 892	75 000	17 973
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital					
Förändring av rörelsefordringar		-24 975	13 399	-24 975	13 399
Förändring av rörelseskulder		57 428	12 812	57 428	12 811
Kassaflöde från den löpande verksamheten		107 428	43 103	107 453	44 183
Investeringsverksamheten					
Erhållen utdelning		35 447	37 368	34 247	36 288
Erhållen ränta		25 144	22 415	25 144	22 414
Erlagd ränta		-25	0	-25	0
Erhållen utdelning från intresseföretag		16 162	12 122	0	0
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-3 000	-1 659	-3 000	-1 659
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		140	390	140	390
Investeringar i finansiella tillgångar		-1 127 114	-1 176 186	-1 109 914	-1 163 244
Avyttring av finansiella tillgångar		1 083 438	891 938	1 083 438	891 938
Kassaflöde från investeringsverksamheten		30 192	-213 612	30 030	-213 873
Årets kassaflöde		137 620	-170 509	137 483	-169 690
Likvida medel vid årets början		87 254	257 763	87 083	256 773
Likvida medel vid årets slut		224 874	87 254	224 566	87 083



Noter

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Avrundningsdifferenser kan förekomma.

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2016 och avser Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Göteborg.

Adressen till huvudkontoret är Lilla Bommen 8, 404 84 Göteborg och bolagets organisationsnummer är 558500-8039.

Årsredovisningen omfattar kalenderåret 2016.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 28 februari 2017. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på bolagsstämman den 30 mars 2017.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats. Tillämpliga delar i Finansinspektionens föreskrifter 2015:12 har även tillämpats i koncernredovisningen.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet om moderbolagets redovisningsprinciper.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden antas vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisningen och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Valuta

Moderbolagets och koncernens valuta är svenska kronor och utgör rapporteringsvaluta. Transaktioner och tillgångar i utländsk valuta omräknas till svenska kronor med den stängningskurs som föreligger på balansdagen. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Rapporterna presenteras i tusental svenska kronor (tkr) och samtliga belopp är avrundade till närmaste tusental om inte annat anges.

Ändrade redovisningsprinciper

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som koncernen tillämpar från och med 1 januari 2016. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2016 har inte haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

FFFS 2015:12, Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag ersätter Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2008:26. Förändringen medför krav på information avseende Solvensrelaterade uppgifter i femårsöversikten. I de nya föreskrifterna införs också utökade upplysningskrav på den diskonteringsränta som företaget använder. Reglerna träder i kraft den 1 januari

2016 och tillämpas för första gången på årsbokslut, årsredovisningar och koncernredovisningar för räkenskapsår som inleds efter den 31 december 2015. I och med införandet av FFFS 2015:12 upphörde FFFS 2013:23 Föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar att gälla.

Under 2016 har en ändring gjorts avseende moderbolagets tillämpade redovisningsprinciper som inte är föranledd av tillämpning av nya IFRS. Ändringen har tillämpats retroaktivt i enlighet med IAS 8 och påverkat de finansiella rapporterna för aktuell period, föregående period och ackumulerat per ingången av jämförelseperioden. Ändringen innebär att från och med 2016 diskonterar bolaget ersättningsreserven gällande trafik, skadelivräntor, sjuk och olycksfall samt långsvansad mottagen affär. Räntesatsen som används vid diskontering av trafik är 0,60 procent och är baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För sjuk och olycksfall används räntesatsen 1,00 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation. Jämförelseåret är omräknat och en tredje balansräkning är upprättad för att resultaträkningen för år 2016 och 2015 ska bli jämförbara. Diskonteringseffekten på tidigare års reserv redovisas över eget kapital.

Nya IFRS, regelverk och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte tillämpats i förtid vid upprättandet av dessa finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IASB har genom IFRS 9 färdigställt ett helt "paket" av förändringar avseende redovisning av finansiella instrument. Paketet innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 träder ikraft 1 januari 2018 och tidigare tillämpning är tillåten. Bolaget har ännu inte gjort någon detaljerad utvärdering avseende IFRS 9.

IFRS 17 Ny standard för redovisning av försäkringsavtal har pågått under flera år under ledning av IASB. Standarden innebär en enhetlig internationell redovisningsstandard för redovisning av försäkringsavtal och förväntas komma i maj 2017, med troligt ikraftträdandedatum 1 januari 2021. Tidigare tillämpning kommer att tillåtas förutsatt att IFRS 9 tillämpas samtidigt.

IFRS 9, Finansiella instrument, klassificering och värdering har ett samband med val av tillämpning av principer för redovisning i den kommande redovisningsstandard för försäkringsavtal, IFRS 17. Sambandet påverkar val av presentation av renteeffekter i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat vid värdering av åtaganden hänförligt till försäkringsavtal. Sambandet mellan redovisningsstandarderna har medfört att IASB gett ut en förändring av den nuvarande standarden för redovisning av försäkringsavtal, IFRS 4. Förändringen gavs ut i september 2016 och förväntas godkännas av EU under 2017.

IFRS 15 Intäkter från kontrakt med kunder. Syftet med en ny intäktsstandard är att ha en enda principbaserad standard för samtliga branscher som ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. Standarden ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal. IFRS 15 träder ikraft 2018 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU har antagit standarden.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar, skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat. Det icke-tekniska resultatet omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen samt intäkter och kostnader avseende förmedlad affär i liv-, hälsa- och djurförsäkring samt bank- och fondtjänster. Kapitalavkastningen inkluderar realiserade och orealiserade värdeförändringar.

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkter för egen räkning samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning under året. Den tillämpade räntesatsen är 75 procent av snittet på moderbolagets totalavkastning för de senaste fem åren.

Enligt IAS 1 Utformning av finansiella rapporter ska intäkter och kostnader som tidigare redovisats direkt i eget kapital redovisas i rapport över totalresultat direkt efter resultaträkningen. Bolaget har inga intäkter eller kostnader som redovisas i eget kapital vilket framgår av Rapport över totalresultat.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet "Redovisning av försäkringsavtal".

Intäkter för förmedling av liv-, hälsa-, och djurförsäkringar samt bank- och fondtjänster

Bolaget erbjuder och förmedlar ett brett utbud av liv-, hälsa-, och djurförsäkringar samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB (LFAB) och dess helägda dotterföretag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet på raden Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförs.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden och tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka moderbolaget har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över den driftmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls och till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen.

Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas andel i intresseföretagets nettoresultat efter skatt och värden på koncernmässiga över- och undervärden på raderna "Andel i intresseföretags resultat" vilka återfinns på två ställen i resultaträkningen, i det tekniska och i det icke-tekniska resultatet. Avsikten med placeringen styr hur resultatet kategoriseras.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar, skulder, intäkter och kostnader som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag elimineras vid upprättandet av koncernredovisningen.

Finansiella instrument

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras och leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtal realiserats eller förfaller. Finansiella tillgångar och

skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto.

För alla räntebärande finansiella instrument redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt, separat från tillgången som räntan löper på.

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs direkt som kapitalförvaltningskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av hur det finansiella instrumentet klassificerats enligt nedan. Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 14.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som bolaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den så kallade Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (aktier, obligationer och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier som till exempel LFAB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen ger den bästa informationen till läsaren av årsredovisningen. Av detta skäl väljer bolaget alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde, med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt samt när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i moderbolaget. Finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier, obligationer och derivat. Bolaget avser inte att avyttra några onoterade finansiella instrument.

Alla derivat klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet i enlighet med IAS 39. Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med förändringar redovisade över resultaträkningen.

Direkt- och totalavkastning

Direkt- och totalavkastning är nyckeltal som presenteras i femårsöversikten. Här följer en förklaring till vilka poster i balans- och resultaträkningen som ingår vid beräkningarna.

Vid beräkning av direktavkastning summeras utdelning på aktier och andelar samt ränteintäkter. Summan sätts i relation till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna Placeringstillgångar, Kassa och bank.

Vid beräkning av totalavkastning summeras utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster, värdeförändringar och realisationsresultat. Summan sätts i relation till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna Placeringstillgångar, Kassa och bank.

Kundfordringar och likvida medel

Kundfordringar utgörs av fordringar på försäkringstagare och återförsäkrare. Kundfordringar värderas till anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar bolaget om det finns indikationer på att kundfordringar är i behov av nedskrivning. Om det finns indikationer som tyder på nedskrivningsbehov så betraktas dessa tillgångar som osäkra och skrivs ner över resultaträkningen. En nedskrivning återförs om nedskrivningsbehovet inte längre finns. Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut.

Skulder

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet består av finansiella skulder som innehas för handel och här ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av övriga skulder och skulder till kreditinstitut. Dessa värderas till anskaffningsvärde. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna i avtalet fullgörs eller på annat sätt avslutats.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en mäklare, branschorganisation eller företag som tillhandahåller aktuell prisinformation och då dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor.

Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och derivat. Verkligt värde på tillgångar som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom de värderingsmodeller som är etablerade på marknaden, vilka i så hög utsträckning som möjligt bygger på marknadsuppgifter. Värdena tillhandahålls i allmänhet av motparten.

Bolagets aktieinnehav i LFAB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Övriga tillgångar

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att få den på plats i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans, hantering och installation.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering, avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användningen. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt respektive rörelsekostnad.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Fastigheterna värderas till verkligt värde vilka baseras på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Värderingarna utförs normalt en gång per år och är en kombination av ortspris- och avkastningsmetod. Samtliga värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

Auskrivningsprinciper för materiella tillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Beräknade nyttjandeperioder varierar från tre till tio år. Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivningar av materiella tillgångar

Materiella tillgångar prövas för nedskrivning enligt IAS 36 om indikation på nedskrivningsbehov finns. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde och tillgångens nyttjandevärde. En nedskrivning återförs om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

Skadeförsäkring

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän försäkringskontrakt har bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning, för direkt försäkring och mottagen återförsäkring.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reduktion av skadekostnaden.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivåillägg). Denna bedömning innefattar bland annat uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåillägg. Förändringen i avsättning för kvardröjande risker redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska och aktuariella metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelser mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras

vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadens utveckling över tiden. Från och med 2016 diskonterar bolaget trafik, skadelivräntor, sjuk och olycksfall samt långsvansad mottagen affär. Övrig affär är odiskonterad. Räntesatsen som används vid diskontering av trafik är 0,60 procent och är baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För sjuk och olycksfall används räntesatsen 1,00 procent baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation. Se även not 38.

Återbäring

Avsättning för återbäring redovisas i balansräkningen som en försäkringsteknisk skuld som vid balansdagen inte förfallit till betalning. I resultaträkningen redovisas kostnaden och intäkten under Återbäring inom skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnads-posten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premieinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, löner och omkostnader för säljpersonal. Anskaffningskostnader skrivs av på 12 månader.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baseras sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kan utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår. Förmånsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas på samma sätt som avgiftsbestämda. Bolaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19 och gör därför bedömningen att UFR 10 Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta är tillämplig även för bolagets pensionsplan, FTP 12.

Det är branschens pensionsavtal som styr vilken form av pensionsavsättningar som ska göras. För Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän är den förmånsbestämda delen den största kostnaden och innebär att bolaget

för varje anställd sätter av ett belopp som baseras på tidigare intjänad pension och pensionsgrundande lön. Bolaget har även avgiftsbestämda planer vilket innebär att avsättningen är ett årligt återkommande belopp.

Avsättning görs för beräknat värde av ersättningar till anställda som betalas ut efter räkenskapsårets utgång. Pensionsavsättning har gjorts i balansräkning för framtida utbetalningar gällande möjligheten för dem födda 1955 eller tidigare att gå i pension vid 62 års ålder.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12 med ändringsföreskrifter och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Försäkringsbolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2015:12. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Intresseföretag

Andelar i intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärde-metoden. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag som företaget erhållit från ett dotterföretag redovisas enligt samma principer som utdelningar från dotterföretag. Koncernbidrag som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag. Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning inte krävs.



Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i bolaget. Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, och dels av placeringsverksamheten och de finansiella risker som finns i denna. Denna not beskriver hur risker hanteras samt ger kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Syftet med bolagets riskhantering är att identifiera, mäta, styra samt om möjligt förebygga och reducera samtliga risker som bolaget är exponerat för – både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är att se till att bolaget har ett betryggande kapital i förhållande till de risker bolaget är exponerat för. Bolagets arbete med riskhantering bygger på en organisation med tydliga ansvarsområden samt väl fungerande arbetsprocesser. Arbetet beskrivs närmare i de följande avsnitten.

Organisation för riskhantering

Styrelsen

Ansvaret för bolagets riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, befogenhetsregler, försäkringstekniska riktlinjer, riskpolicy och riktlinje för finansförvaltningen. Styrelsen får löpande rapportering om hur bolagets risker utvecklas via olika rapporter. För att kunna följa verksamheten mer fördjupat finns även fyra utskott i styrelsen; Finansutskott, Bankutskott, Revisionsutskott samt Ersättningsutskott. I varje utskott ingår 2-3 styrelseledamöter samt bolagets ansvariga inom respektive område.

Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av den riktlinje som styr bolagets finansförvaltning. Styrelsen tar årligen beslut om instruktion för finansutskottet och följer utskottets arbete genom att protokoll från mötena tas upp på efterföljande styrelsesammanträde.

Bankutskottet har till syfte att följa och övervaka bolagets verksamhet inom bank. Utskottet ska också bevaka att verksamheten följer lagar och förordningar samt de instruktioner och regler som uppställs av Länsförsäkringar Bank. En viktig del är också att följa och stödja utvecklingen av bolagets bankverksamhet så att den når målen vad gäller volymer, resultat, kundnöjdhet och driftresultat liksom att kreditgivningen hålls inom uppsatta ramar.

Revisionsutskottet ska bereda styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Detta innefattar bland annat att hålla sig informerad om pågående och genomförda revisioner samt att övervaka effektiviteten i bolagets funktioner för intern styrning och kontroll (externrevision, internrevision, compliance och riskkontroll).

Ersättningsutskottet är beredande organ till styrelsen i ersättningsfrågor. Utskottet ska ta fram förslag till och föreslå revideringar av Ersättningspolicy, HR-policy och Principer för ersättning till ledande befattningshavare. Utskottet ansvarar för att bereda och följa upp väsentliga ersättningsbeslut och beslut om ersättning och övriga anställningsförmåner till vd och övriga anställda i ledande positioner.

Internrevision

Till styrelsens förfogande finns funktionen för internrevision. Internrevisionen ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen. Styrelsen beslutar årligen om inriktningen på arbetet. Internrevisionen rapporterar direkt till styrelsen.

Operativ organisation

I bolagets operativa riskorganisation finns förutom vd funktioner för riskkontroll och compliance samt ett riskurvalsråd.

Riskkontroll ansvarar för att löpande bedöma den ekonomiska omfattningen av bolagets risker samt hur dessa utvecklas i samband med omvärldsförändringar och strategiska beslut. I detta ingår även att koordinera aktiviteter för identifiering, mätning, hantering samt rapportering av alla väsentliga risker. Riskkontroll rapporterar direkt till vd och styrelse.

Compliance är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regel-

efterlevnaden i bolaget. Compliance rapporterar till vd och styrelse samt lämnar årligen en bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Riskurvalsrådet arbetar operativt med att bedöma försäkringsrisker och består av representanter från riskgruppen, företagsskador samt säljorganisationen. Rådet sammanträder tio gånger per år och behandlar generella riskurvals- och premiefrågor och föreslår förändringar i gällande riskurvalsregler likaväl som implementering av nya tariffer och villkor.

Dessutom har bolaget en säkerhetsfunktion som arbetar med säkerhetsfrågor. Säkerhetsfunktionen leder och koordinerar bolagets arbete med säkerhet kring administration, IT, information och personsäkerhet samt fysiskt skydd av kontor och utrustning.

Rapportering av risk

Bolaget följer gällande Solvens 2-regelverk vid beräkning och rapportering av risk. Modellen beräknar risk för försäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Risken beräknas som den största förlust som bolaget förväntas drabbas av under en 200-årsperiod. Det totala riskbeloppet sätts sedan i relation till bolagets kapitalbas vilket ger den så kallade kapitalkvoten. Under Solvens 2 delas kapitalbasen upp i Nivå 1-3. För Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän bedöms hela kapitalbasen tillhöra nivå 1. Skillnaderna mellan Eget kapital enligt legalt bokslut (IFRS) och kapitalbas i Solvens 2 består av omvärdering av tillgångar och skulder. Posterna som omvärderas är obeskattade reserver, förutbetalda anskaffningskostnader och försäkringstekniska avsättningar. Kapitalhanteringen beskrivs vidare i bolagets riktlinje för kapitalhantering.

En kapitalkvot om 100 procent innebär att bolagets kapital är tillräckligt stort för att bära bolagets risker under 199 av 200 år. En högre kapitalkvot innebär ytterligare kapitalstyrka. Bolagets styrelse får en riskrapport fyra gånger per år där kapitalkvoten framgår och hur den har utvecklats. Per 31 december 2016 är kapitalkvoten 191 procent.

I bolagets Riskpolicy framgår att risktoleransen uppgår till 140 procent i kapitalkvot. Bolagets mål är en kapitalkvot i intervallet 150 - 250 procent. Tolerans- och målnivå har beslutats att ligga betydligt högre än Solvens 2-kravet om 100 procent kapitalkvot. Bufferten tar hänsyn till de risker som inte kvantifieras i beräkningarna såsom affärsrisker och likviditetsrisk. Bolagets bedömning är att denna marginal är lämplig utifrån de scenarioanalyser och stresstester som utförts under processen för Egen Risk och Solvensanalys (ERSA).

En årligen återkommande och central aktivitet inom riskhanteringen är Egen Risk och Solvensanalys. ERSA är en framåtblickande bedömning av bolagets risker samt det kapital som kommer att behövas för att bära dessa risker. ERSA är en viktig del i bolagets affärs- och strategiplanering och resultatet av arbetet rapporteras till Finansinspektionen. Bolaget rapporterar även uppgifter kvartalsvis till Finansinspektionen om bland annat kapitalbas och solvenskapitalkrav. Bolaget uppfyller de minimikrav som ställts av myndigheten med god marginal.

Beskrivning av bolagets risker

Försäkringsrisk

Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjuk- och olycksfallsförsäkring, egendoms-, ansvars-, motorfordons- och trafikförsäkring samt mottagen livåterförsäkring. Risker i de försäkringar som bolaget tecknar består av premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk är risken för att den beräknade premien och övriga intäkter i försäkringen inte kommer att motsvara de faktiska skade- och driftkostnaderna som är förknippade med försäkringen. Bolaget hanterar denna risk genom att kontinuerligt följa upp lönsamheten i de olika delarna av affären och justera premienivån. I femårsöversikten anges bolagets tekniska resultat de senaste fem åren vilket visar det historiska utfallet av premierisken. Bolagets exponering för annullationsrisk bedöms vara väldigt liten då samtliga premier faktureras vid avtalets ingång.

Känslighetsanalys, teckningsriskens inverkan på vinst före skatt respektive på eget kapital

Tkr	Vinst före skatt	Eget kapital
1 % förändring i totalkostnadsprocent	12 364	9 644
1 % förändring i premienivån	13 424	10 471
1 % förändring i skadefrekvens	8 778	6 847
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	7 739	6 036

Ovanstående tabell visar hur resultat före skatt och eget kapital påverkas av förändringar i olika parametrar.

Reservrisk

Reservrisk är risken att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade gängse aktuariella metoder och noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador. Från och med 2016 diskonterar bolaget trafik, skadelivräntor, sjuk- och olycksfall samt långsvansad mottagen affär.

Väsentliga parametrar i beräkningen av reserver är bland annat antaganden om inflation. Dessa bygger på gemensamma rekommendationer inom länsförsäkringsgruppen. Reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring. Dessa utgör tillsammans en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om framtida kostnadsutveckling på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Tabellerna till höger visar kostnadsutvecklingen skadeåren 2011–2016 före återförsäkring. I den övre delen av tabellerna framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden utvecklas årsvis. Den uppskattade skadekostnaden för senaste och näst senaste året är inklusive diskonterade reserver medan tidigare år är inklusive odiskonterade reserver. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen.

Duration i försäkringstekniska avsättningar (brutto)

Försäkringsgren	Avsättningar, mkr	Duration, år
Sjuk & olycksfall	161,5	11,6
Hem & Villa	284,6	0,9
Företag, Lantbruk & Fastighet	374,8	1,2
Motorfordon	205,5	0,6
Trafik	1173,5	9,4
Mottagen återförsäkring	657,2	12,4
Totalt	2 857,1	8,0

Ovanstående tabell visar durationen i försäkringstekniska avsättningar per försäkringsgren och totalt för bolaget. Med duration menas den genomsnittliga tid det tar innan skadorna är slutreglerade.

Skadekostnad för hela skadeverksamheten, tkr

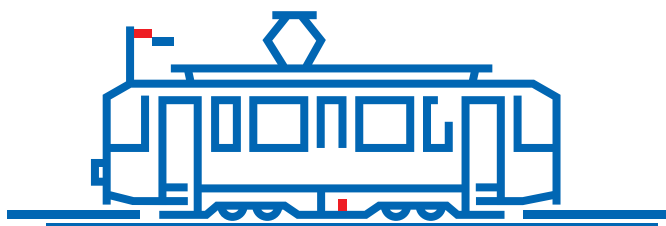
Skadeår	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad:							
- I slutet av skadeåret	841 040	769 983	837 302	856 211	877 947	901 972	
- ett år senare	844 673	796 273	823 195	817 266	863 975		
- två år senare	830 079	760 056	803 879	806 355			
- tre år senare	825 277	745 469	792 228				
- fyra år senare	819 121	728 837					
- fem år senare	798 090						
Nuvarande skattning av slutlig skadekostnad	798 000	729 000	792 000	806 000	864 000	902 000	
Totalt utbetalt	727 250	643 443	697 354	685 013	696 248	479 957	
Summa kvarstående reserv	70 840	85 394	94 874	121 342	167 727	422 015	962 192
Avsättning upptagen i balansräkningen	70 840	85 394	94 874	121 342	167 727	422 015	962 192
Avsättning avseende tidigare år							654 351
Total avsättning upptagen i balansräkningen							1 616 543

Skadekostnad för olycksfall, tkr

Skadeår	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad:							
- I slutet av skadeåret	25 024	24 184	25 672	28 619	27 470	32 715	
- ett år senare	25 933	24 052	24 084	25 801	26 062		
- två år senare	24 531	23 172	22 641	25 690			
- tre år senare	23 838	20 815	23 124				
- fyra år senare	24 756	20 534					
- fem år senare	22 579						
Nuvarande skattning av slutlig skadekostnad	22 600	20 500	23 100	25 700	26 000	32 700	
Totalt utbetalt	15 189	12 636	13 689	11 456	8 618	4 652	
Summa kvarstående reserv	7 390	7 898	9 435	14 234	17 444	28 063	84 464
Avsättning upptagen i balansräkningen	7 390	7 898	9 435	14 234	17 444	28 063	84 464
Avsättning avseende tidigare år							57 927
Total avsättning upptagen i balansräkningen							142 391

Skadekostnad för trafik, tkr

Skadeår	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad:							
- I slutet av skadeåret	156 149	167 817	169 877	156 798	164 741	201 894	
- ett år senare	161 448	189 808	188 573	161 373	170 305		
- två år senare	175 832	191 484	182 000	159 641			
- tre år senare	181 798	187 027	168 857				
- fyra år senare	177 561	169 793					
- fem år senare	160 143						
Nuvarande skattning av slutlig skadekostnad	160 000	170 000	169 000	160 000	170 000	202 000	
Totalt utbetalt	98 086	104 069	98 973	81 555	89 905	62 750	
Summa kvarstående reserv	62 057	65 724	69 884	78 086	80 400	139 144	495 295
Avsättning upptagen i balansräkningen	62 057	65 724	69 884	78 086	80 400	139 144	495 295
Avsättning avseende tidigare år							580 938
Total avsättning upptagen i balansräkningen							1 076 233



Reservrisk omfattar även livförsäkringsrisk som avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För bolaget utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor som påverkas av osäkerhet i långlevnadsrisk, kostnadsutveckling samt förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till de 15 kommuner som tidigare utgjorde Göteborgs och Bohus län. Detta innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region vilket innebär en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid till exempel storm eller andra naturkatastrofer som översvämningar, jordskred eller liknande.

Genom det interna riskutbytet är bolaget också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsförsäkringsbolagen. Detta inträder då gruppens externa återförsäkringsskydd är uttömt. Åtagandet är bolagets enskilt största risk och uppgår maximalt till 15 procent av bolagets egna kapital vid årets ingång.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolagets riskurvalsregler syftar till att säkerställa ett gott urval och en riktig bedömning samt kvantifiering av de risker som bolaget tecknar. Länsförsäkringsgruppens gemensamma riktlinjer för större risker anger gränser och krav för större försäkringsobjekt. I bolagets befogenhetsregler regleras också de gränser som olika befattningshavare har bland annat vad gäller acceptering av risk. Övervägande delen av sakförsäkringskontrakten löper på ett år med inbyggd möjlighet att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning. En viktig del av riskarbetet är också att ha kontroll över risker som kumulerar, det vill säga kan uppstå vid en och samma skada. Kontroll av kumulationsrisk görs för alla större försäkringsavtal och följer gruppens regler för återförsäkring.

Riskbegränsning genom återförsäkring

Bolaget deltar i ett riskutbyte tillsammans med övriga 22 länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagens åtaganden i försäkringsavtalen begränsas till vissa fastställda belopp, självbehåll, vilka gäller såväl per skada som per händelse men också totalt per skadeår. Självbehållet fastställs årligen av styrelsen och är för 2016 maximerat till 18 mkr i direkt affär. Största exponering i indirekt affär är 38 mkr.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i aktiekurser, räntesatser, valutakurser, fastighetsvärden och råvarupriser med mera.

För Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän är det aktiekursrisken som är den mest påtagliga risken. Fastighets-, ränte- och valutakursriskerna är av mindre omfattning, vilket beror på att en mindre del av tillgångarna är exponerade mot dessa risker samt beroende på att dessa tillgångsklasser har lägre volatilitet.

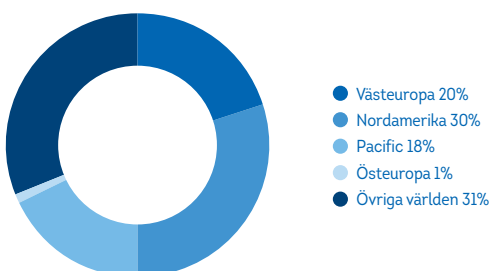
Bolaget har en riktlinje, Riktlinje för finansförvaltningen, för hur tillgångarna får placeras och till vilken risk detta får göras. Riktlinjen revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta interna regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Målet för finansförvaltningen är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och likviditet. Styrelsen erhåller månadsvis en kapitalrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur bolagets placeringsstillgångar är placerade, samt hur den aktuella allokeringen förhåller sig till beslutade placeringsriktlinjer.

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt har bolaget en aktie-exponering på 4 376 (3 814) mkr. Genom att sprida placeringarna på olika branscher och geografiska marknader eftersträvas minskning av riskerna i aktieportföljen. En upp- eller nedgång av aktiekurserna med 10 procent påverkar bolagets resultat före skatt med 438 (381) mkr och det egna kapitalet med 341 (298) mkr.

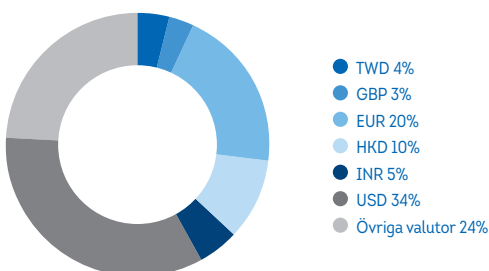
Geografisk fördelning av global noterad aktieportfölj



Valutarisk

Bolaget har tillgångar, främst aktiefonder, i utländsk valuta. Skulder i utländsk valuta finns i försäkringsrörelsen men är minimala. För att begränsa valutarisken kan delar av eller hela aktieexponeringen kurs säkras med hjälp av valutaterminer. Ränteplaceringar i utländsk valuta kurs säkras till största del. Valutaexponeringen uppgår till 1 351 (1 195) mkr.

Fördelning av valutaexponering global aktieportfölj



Ränterisk

Med ränterisk avses den känslighet för värdeförändring i tillgångar och skulder som följer av en ränteförändring. De mest räntekänsliga delarna av bolagets skulder är försäkringstekniska avsättningar med lång avvecklingstid, framförallt inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring. I händelse av sjunkande marknadsräntor ökar nuvärdet av dessa skulder.

Bolagets ränteportfölj balanserar i stor utsträckning de värdeförändringar i skulden som uppstår vid ränteförändringar eftersom dess värde också ökar vid sjunkande räntor. Värdet av bolagets räntebärande tillgångar uppgår till 1 540 (1 644) mkr med en genomsnittlig löptid om 2,18 år. Ränteportföljen består huvudsakligen av företagsobligationer samt räntefonder.

Löptidssegment	Räntebärande tillgångar	FTA brutto
löptid < 1 år	792	1 065
1 år ≤ löptid < 3 år	289	301
3 år ≤ löptid < 5 år	185	189
5 år ≤ löptid < 10 år	266	388
löptid ≥ 10 år	8	914
Totalt	1 540	2 857

Räntebärande tillgångar och försäkringstekniska avsättningar fördelade på löptid, mkr

	Inverkan på vinst före skatt	Inverkan på eget kapital
Räntenedgång -1 %	- 21,1	- 16,4
Ränteuppgång +1 %	+18,7	+14,6

Känslighetsanalys för räntebärande placeringar, mkr

Fastighetsrisk

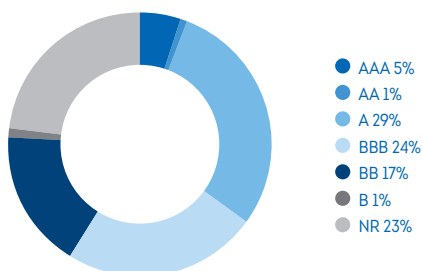
Bolagets exponering i fastigheter och fastighetsrelaterade tillgångar finns i det helägda dotterföretaget Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän Fastigheter AB och uppgår till totalt 1 341 (1 064) mkr. Portföljen är diversifierad på så sätt att den innehåller fastighetstillgångar huvudsakligen på Stockholms- och Göteborgsmarknaden men även i landets universitetsstäder. Inriktningen är kontors-, industri- och lagerfastigheter samt bostäder.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. Bolaget har som policy i finansförvaltningen att endast tillåta placeringar i värdepapper med relativt hög kreditvärdighet. Motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små. De finansiella instrumentens maximala kreditriskexponering motsvaras bäst av dess redovisade värden.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som har ett nedskrivningsbehov. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna utöver det som framgår av not 40 till 42.

Kreditvärdighet i räntebärande tillgångar enligt Standard & Poor's



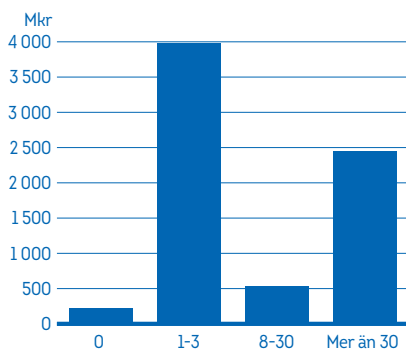
I avgiven återförsäkring är motpartsrisken, risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Bolaget har på balansdagen 257 (348) mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador. Av dessa avser endast en mindre del externa återförsäkrare.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra ekonomiska åtaganden. För bolaget är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller liksom att bolaget har möjlighet att kräva delbetalning från återförsäkrare.

Bolaget har som målsättning att alltid ha en mycket god likviditet. Utöver detta finns alltid möjlighet att med 1-3 dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar. För löptidsanalys av finansiella tillgångar och skulder se not 37.

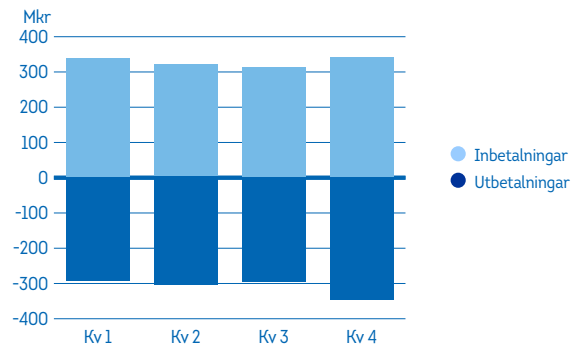
Tillgänglighet



Likviditeten i placeringstillgångarna mätt som antalet dagar inom vilka de kan göras tillgängliga.

Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader och återförsäkringspremier på 87 (88) mkr. Inbetalningarna i form av premier, ersättningar från återförsäkrare och provisionsersättningar från Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv AB uppgår till cirka 109 (107) mkr.

Fördelning av total in- och utbetalningar över året



Operativ risk

Med operativ risk menas risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. En viktig del av hanteringen av dessa risker är processarbete. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilken ligger till grund för beslut om åtgärder för att minska risker. Incidentrapportering är en annan viktig del av riskarbetet. De incidenter som inträffar loggas och hanteras i ett särskilt system och ligger till grund för analys och beslut om förebyggande åtgärder.

Valet av åtgärd för att reducera operativa risker varierar i hög grad som följd av riskernas olikartade karaktär. Exempel på hur operativa risker hanteras är

- Policyanpassningar
- Anpassningar av processer eller arbetsrutiner
- Införande av kontroller
- Utbildning av medarbetare

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter för Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv ABs räkning. Som ersättning för detta får bolaget provision. För den förmedlade affären från Länsförsäkringar AB, främst inom Bank, finns en intjäningsrisk i form av minskade provisionsintäkter. Risk för reduktion av provisionsintäkter finns bland annat till följd av kreditförluster upp till 80 procent i den förmedlade bankaffären och kan uppgå till 100 procent av kreditförlusten om bolaget ökat riskexponeringen utanför kreditinstruktionen. Kreditförlusten regleras genom avdrag på kommande provisionsintäkter.



Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Avrundningsdifferenser kan förekomma.

Not 3 Premieinkomst		
Tkr	2016	2015
Direkt försäkring	1 361 276	1 294 569
Mottagen återförsäkring	80 555	76 942
Summa	1 441 831	1 371 511

Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		
Tkr	2016	2015
Överförd kapitalavkastning	164 399	98 286
Räntesats	6,59%	4,44%

Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar						
Tkr	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar, f.e.r	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Utbetalda försäkringsersättningar	-876 082	-865 222	33 899	37 277	-842 183	-827 945
Utbetalda driftskostnader	-96 406	-88 345	-	-	-96 406	-88 345
Summa	-972 488	-953 567	33 899	37 277	-938 589	-916 290

Not 6 Driftskostnader 2016	
Moderbolaget	
Driftskostnader före funktionsindelning, tkr	
Personalkostnader	-289 493
Lokalkostnader	-35 332
Avskrivningar	-3 543
Övriga kostnader	-290 748
Omkostnadsbidrag	222 598
Summa	-396 518

Tkr	Förmedlad affär					Summa
	Anskaffning	Administration	Skadereglering	Liv, Bank, Hälsa, Agria	Finans	
Provisioner mottagen återförsäkring	-3 542					-3 542
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	3 381					3 381
Inventarieavskrivning	-1 114	-672	-731	-1 014	-12	-3 543
Personalkostnader	-87 391	-52 668	-57 297	-84 420	-7 717	-289 493
Provisioner	-54 257	0	0	-67 179	0	-121 436
Övriga driftskostnader	-59 227	-35 699	-38 829	-68 009	-2 719	-204 483
Omkostnadsbidrag	688	414	451	221 045	0	222 598
Summa	-201 462	-88 625	-96 406	423	-10 448	-396 518
Till kapitalförvaltning					10 448	10 448
Till försäkringsersättningar			96 406			96 406
Till övriga intäkter och kostnader				-423		-423
Summa	-201 462	-88 625	0	0	0	-290 087

Driftskostnader efter funktionsindelning, tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Anskaffningskostnader	-204 843	-192 603	-204 843	-190 435
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	3 381	-340	3 381	-340
Administrationskostnader	-88 625	-80 403	-88 625	-79 517
Summa	-290 087	-273 346	-290 087	-270 292

Medeltalet anställda, ombud och franchise	2016			2015		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Verkställande direktör	1		1	1		1
Tjänstemän, kontor *	134	191	325	126	183	309
Fritidsombud			39			40
Specialombud			278			255
Franchise			54			52

*Omräknade till heltidsanställda och inkluderar projektanställda.

Könsfördelning i företagsledningen

Styrelsen	6	5	11	5	5	10
Övriga ledande befattningshavare	3	4	7	4	4	8

Kostnader för ersättningar till anställda

	2016	2015
Löner och ersättningar m m	175 673	158 259
Sociala kostnader	90 048	112 068
varav pensionskostnader, förmånbaserade planer	26 298	29 512
varav pensionskostnader, avgiftsbaserade planer	7 473	6 072

För pensioner utöver trygghandelagens regler samt reservering avseende förtida uttag se not 33.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda samt sociala kostnader

	2016			2015		
	Styrelse och vd	Övriga anställda	Summa	Styrelse och vd	Övriga anställda	Summa
Löner och ersättningar m m	4 836	172 333	177 169	4 461	155 000	159 461
Sociala kostnader	3 066	87 421	90 487	2 440	109 993	112 433
varav pensionskostnader	1 578	34 093	35 671	1 123	62 740	63 863

Ersättningar och övriga förmåner till ledande befattningshavare

	Arvode/Grundlön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Summa 2016	Summa 2015
Styrelsens och finanstutskottets ordförande, Sune Nilsson	496	-	-	496	511
Styrelseledamot, vice ordförande Lena Lind	179	-	-	179	155
Styrelseledamot, Lars Hjalmarson	126	-	-	126	144
Styrelseledamot och revisionsutskottets ordförande, Gunilla Rittgård	170	-	-	170	183
Styrelseledamot och bankutskottets ordförande, Ulf Ek	165	-	-	165	165
Styrelseledamot, Ingall Östman	131	-	-	131	152
Styrelseledamot, Märta Jansdotter	159	-	-	159	96
Styrelseledamot, Hans Ljungkvist	70	-	-	70	0
Vd, Ricard Robbstål	3 257	82	1 578	4 917	4 152
Andra ledande befattningshavare (8 personer t o m 2015-05-31 därefter 7 personer)	7 405	464	3 802	11 671	15 717

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode. Ersättning till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension. Rörig ersättning förekommer inte. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med vd utgör ledningsgruppen. Övriga förmåner avser tjänstebil, sjukvårdsförsäkring, lunch- och ränteförmån. Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat. Bolaget har förmånsbestämda och premiebestämda pensionsplaner.

Pensioner

Bolagets förpliktelser avseende pensioner är täckta i SPP, FPK och Länsförsäkringar Liv. För ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Pensionsavtalet med verkställande direktören innebär att 35 procent av årslönen avsätts till pension. Av övriga ledande befattningshavare har en person förmånsbestämd pension enligt kollektivavtal och fem personer premiebestämd pension.

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida gäller för vd 24 månaders uppsägningstid. Vid egen uppsägning gäller sex månaders uppsägningstid.

Ersättning till övriga befattningshavare

Rörig ersättning/provision förekommer bland säljande personal och regleras i kollektivavtal. Denna personal tillhör inte kategorin anställda i ledande position och bedöms inte i sitt dagliga arbete utöva ett sådant inflytande att de kan påverka bolagets risknivå. Övriga befattningshavare har fast lön och gängse förmåner enligt gällande kollektivavtal för försäkringsbranschen. Rörig ersättning på bolagsnivå förekommer i mindre omfattning till samtliga månadsavlönade med undantag av bolagsledning.

Berednings- och beslutsprocess

Bolagets styrelse har utsett ett Ersättningsutskott. I detta ingår styrelsens ordförande och vice ordförande. Utskottet bereder ersättning för och övriga villkor till verkställande direktör. Utskottet beslutar om ersättning för ledningsgrupp och för övriga anställda som är direktrapporterande till vd. Utskottet har även till uppgift att följa upp och revidera rörig ersättning på bolagsnivå.

Redogörelse för bolagets ersättningar till anställda under 2016

Denna har presenterats för ordinarie bolagsstämma och finns från samma dag tillgänglig på bolagets webbplats.

Not 8	Arvode och kostnadsersättning till revisorer
--------------	---

	Koncernen		Moderbolaget	
KPMG AB, tkr	2016	2015	2016	2015
Revisionsuppdrag	-635	-573	-613	-550
Övriga tjänster	-248	-156	-248	-156
Summa	-883	-729	-861	-706

Not 9	Övriga tekniska kostnader
--------------	----------------------------------

	2016	2015
Cirka 7 procent av Länsförsäkringars andel av TFFs totala underskott	-8 009	-3 329
Summa	-8 009	-3 329

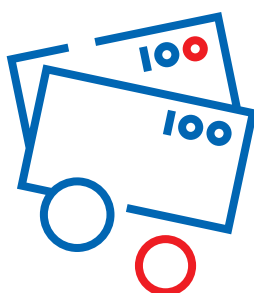
Trafikförsäkringsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Föreningens verksamhet styrs till övervägande del av reglerna i trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen. Regeringen fastställer TFFs stadgar.

Not 10	Kapitalavkastning, intäkter
---------------	------------------------------------

	Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	2016	2015	2016	2015
Hysesintäkter från byggnader och mark	268	386	268	386
Utdelningar				
utdelning svenska aktier och andelar	20 774	17 536	19 574	16 456
utdelning utländska aktier och andelar	14 674	18 799	14 674	18 799
Ränteintäkter				
obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 947	21 278	24 947	21 278
övriga ränteintäkter	196	69	196	68
Valutakursvinster	6 435	2 317	6 435	2 317
Realisationsvinster				
byggnader och mark	1 370	0	1 370	0
aktier och andelar	118 829	39 888	118 829	39 888
obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 276	30 305	24 276	30 305
derivat	5 489	3 408	5 489	3 408
Summa	217 258	133 986	216 058	132 905

Not 11	Orealiserade vinster på placeringstillgångar
---------------	---

	Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	2016	2015	2016	2015
Byggnader och mark	-489	0	-489	0
Aktier och andelar	351 331	441 949	426 012	527 374
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-5 713	-19 533	-5 713	-19 533
Derivat	-26	3 703	-26	3 703
Summa	345 103	426 119	419 784	511 544



Not 12	Kapitalavkastning, kostnader
---------------	-------------------------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Driftskostnader från byggnader och mark	-211	-234	-211	-234
Kapitalförvaltningskostnader	-12 169	-8 678	-12 144	-8 654
Räntekostnader	-25	0	-25	0
Valutakursförluster	-720	-228	-720	-228
Realisationsförluster				
aktier och andelar	-18 489	-45 576	-18 489	-45 576
obligationer och andra räntebärande värdepapper	-2 105	0	-2 105	0
derivat	-16 911	-8 152	-16 911	-8 152
Summa	-50 630	-62 868	-50 605	-62 844

Not 13	Orealiserade förluster på placeringstillgångar
---------------	---

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Byggnader och mark	170	0	170	0
Aktier och andelar	17 111	27 748	17 791	27 748
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13 769	-13 705	13 769	-13 705
Derivat	-1 029	2 218	-1 029	2 218
Summa	30 021	16 261	30 701	16 261

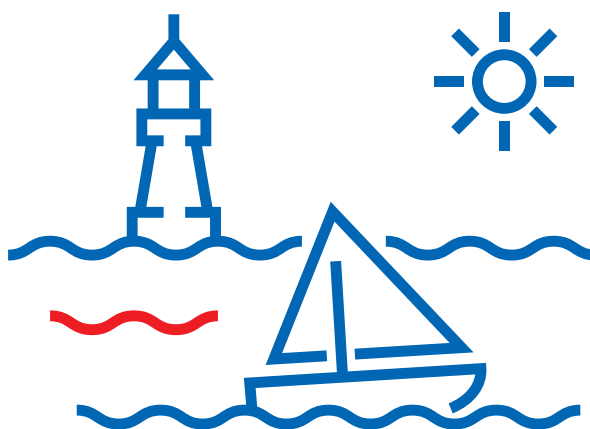
Not 14	Nettoresultat av finansiella transaktioner
---------------	---

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Finansiella tillgångar				
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen, tkr				
<i>Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin</i>				
Aktier och andelar	588 803	593 041	586 102	589 571
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	59 106	20 039	59 106	20 039
Övriga fordringar	171	69	171	68
<i>Värderingskategori handelsändamål</i>				
Derivat	-11 448	1 177	-11 448	1 177
Summa	636 632	614 326	633 931	610 855
Finansiella skulder				
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen, tkr				
<i>Värderingskategori handelsändamål</i>				
Derivat	-1 029	0	-1 029	0
Summa	-1 029	0	-1 029	0

Not 15	Övriga intäkter och kostnader
---------------	--------------------------------------

	2016	2015
Omkostnadsbidrag för Liv och Hälsa	89 624	89 801
Omkostnadsbidrag för Bank	127 150	110 167
Omkostnadsbidrag för Agria	4 271	3 822
Summa övriga intäkter	221 045	203 790
Driftskostnader för Liv och Hälsa	-100 449	-114 220
Driftskostnader för Bank	-116 349	-109 036
Driftskostnader för Agria	-3 824	-3 454
Summa övriga kostnader	-220 622	-226 710
Summa övriga intäkter och kostnader	423	-22 920

Tkr	Moderbolaget	
	2016	2015
Utjämningsfond	19 774	19 774
Säkerhetsreserv		
Ingående balans	1 225 923	1 275 275
Årets avsättning/återföring	24 095	-49 352
Utgående balans	1 250 018	1 225 923
Periodiseringsfond tax -13		
Ingående balans	14 417	14 417
Årets avsättning/återföring	0	0
Utgående balans	14 417	14 417
Periodiseringsfond tax -14		
Ingående balans	17 500	17 500
Årets avsättning/återföring	0	0
Utgående balans	17 500	17 500
Periodiseringsfond tax -15		
Ingående balans	20 000	20 000
Årets avsättning/återföring	0	0
Utgående balans	20 000	20 000
Periodiseringsfond tax -16		
Ingående balans	18 000	0
Årets avsättning/återföring	0	18 000
Utgående balans	18 000	18 000
Periodiseringsfond tax -17		
Ingående balans	0	0
Årets avsättning/återföring	19 000	0
Utgående balans	19 000	0
Överavskrivning		
<i>Inventarier</i>		
Ingående balans	8 765	7 803
Årets avskrivningar utöver plan	-817	962
Utgående balans	7 948	8 765
Summa obeskattade reserver	1 366 657	1 324 379



Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skattekostnad (-) /skatteintäkt (+)				
Periodens skattekostnad/skatteintäkt	-13 506	-12 400	-13 504	-12 400
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	1 773	-68	1 773	-68
Summa aktuell skatt	-11 733	-12 468	-11 731	-12 468
Uppskjuten skattekostnad (-) /skatteintäkt (+)				
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster och förluster	-59 412	-67 953	-59 412	-67 953
Uppskjuten skatt avseende pensionskostnader	-2 011	3 160	-2 011	3 160
Uppskjuten skatt hänförlig till obeskattade reserver	-9 300	6 686	0	0
Uppskjuten skatt hänförlig till immateriella tillgångar	0	672	0	0
Summa uppskjuten skatt	-70 723	-57 435	-61 423	-64 793
Totalt redovisad skattekostnad	-82 456	-69 903	-73 154	-77 261

	Koncernen			
	2016 (%)	2016	2015 (%)	2015
Avstämning av effektiv skatt, tkr				
Resultat före skatt		513 465		521 475
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	22,0	-112 962	22,0	-114 726
Skatteeffekter av				
ej avdragsgilla kostnader	2,4	-12 575	2,9	-15 370
ej skattepliktiga intäkter	-8,5	43 460	-11,4	59 313
Skatt hänförlig till tidigare år	-0,3	1 773	0,0	-68
Skatt hänförlig till utländsk källskatt	0,0	-211	0,0	-195
Skatteeffekt av förändrad redovisningsprincip	0,0	0	-0,5	2 765
Schablonintäkt investeringsfond och periodiseringsfond	0,4	-1 941	0,3	-1 622
Redovisad skattekostnad	16,1	-82 456	13,4	-69 903

	Moderbolaget			
	2016 (%)	2016	2015 (%)	2015
Avstämning av effektiv skatt, tkr				
Resultat före skatt		468 511		551 472
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	22,0	-103 073	22,0	-121 324
Skatteeffekter av				
ej avdragsgilla kostnader	2,7	-12 575	2,3	-12 465
ej skattepliktiga intäkter	-9,2	42 871	-10,1	55 648
Skatt hänförlig till tidigare år	-0,4	1 773	0,0	-68
Skatt hänförlig till utländsk källskatt	0,0	-211	0,0	-195
Skatteeffekt av förändrad redovisningsprincip	0,0	0	-0,5	2 765
Schablonintäkt investeringsfond och periodiseringsfond	0,4	-1 939	0,3	-1 622
Redovisad skattekostnad	15,6	-73 154	14,0	-77 261

Redovisat i balansräkningen
Redovisade uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder hänför sig till följande

Tkr	Koncernen					
	Uppskjuten skattefordran (-)		Uppskjuten skatteskuld (+)		Netto	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Andra finansiella placeringstillgångar			398 134	338 722	398 134	338 722
Obeskattade reserver			300 664	291 364	300 664	291 364
Pensionsavsättningar	-10 170	-12 181			-10 170	-12 181
Skattefordran/Skatteskuld	-10 170	-12 181	698 798	630 086	688 628	617 905

Tkr	Moderbolaget					
	Uppskjuten skattefordran (-)		Uppskjuten skatteskuld (+)		Netto	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Andra finansiella placeringstillgångar			398 134	338 722	398 134	338 722
Pensionsavsättningar	-10 170	-12 181			-10 170	-12 181
Skattefordran/Skatteskuld	-10 170	-12 181	398 134	338 722	387 964	326 541

Förändringar av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

Tkr	Koncernen		
	Balans per 1 jan 2016	Redovisat över resultaträkningen	Balans per 31 dec 2016
Andra finansiella placeringstillgångar	338 722	59 412	398 134
Obeskattade reserver	291 364	9 300	300 664
Pensionsavsättningar	-12 181	2 011	-10 170
	617 905	70 723	688 628

Tkr	Koncernen		
	Balans per 1 jan 2015	Redovisat över resultaträkningen	Balans per 31 dec 2015
Andra finansiella placeringstillgångar	270 769	67 953	338 722
Immateriella tillgångar	672	-672	0
Obeskattade reserver	298 049	-6 686	291 364
Pensionsavsättningar	-9 021	-3 160	-12 181
	560 469	57 435	617 905

Tkr	Moderbolaget		
	Balans per 1 jan 2016	Redovisat över resultaträkningen	Balans per 31 dec 2016
Andra finansiella placeringstillgångar	338 722	59 412	398 134
Pensionsavsättningar	-12 181	2 011	-10 170
	326 541	61 423	387 964

Tkr	Moderbolaget		
	Balans per 1 jan 2015	Redovisat över resultaträkningen	Balans per 31 dec 2015
Andra finansiella placeringstillgångar	270 769	67 953	338 722
Pensionsavsättningar	-9 021	-3 160	-12 181
	261 748	64 793	326 541

Not 18	Byggnader och mark
---------------	---------------------------

	2016	2015
Förvaltningsfastigheter		
Ingående anskaffningsvärde	7 121	7 121
Avyttring	-4 130	0
Utgående anskaffningsvärde	2 991	7 121
Ingående anskaffningsvärde	7 121	7 121
Avyttring	-4 130	0
Orealiserad värdeförändring tidigare år	609	1 479
Årets orealiserade värdeförändring	550	0
Utgående verkligt värde	4 150	8 600
Påverkan på periodens resultat		
Hysesintäkter	268	386
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	-211	-234

Not 19	Aktier och andelar i dotterföretag
---------------	---

	2016		2015	
	Antal andelar	Ägarandel i %	Antal andelar	Ägarandel i %
Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän Fastigheter AB, 556683-5897 Säte: Göteborg, Sverige	1 000	100	1 000	100
	Moderbolaget			
Ingående anskaffningsvärde 2015-01-01				283 904
Aktieägartillskott				7 300
Utgående anskaffningsvärde 2015-12-31				291 204
Ingående orealiserade värdeförändringar 2015-01-01				590 931
Årets orealiserade värdeförändring				173 751
Utgående orealiserade värdeförändringar 2015-12-31				764 682
Verkligt värde 2015-12-31				1 055 886
Ingående anskaffningsvärde 2016-01-01				291 204
Aktieägartillskott				112 720
Utgående anskaffningsvärde 2016-12-31				403 924
Ingående orealiserade värdeförändringar 2016-01-01				764 682
Årets orealiserade värdeförändring				168 150
Utgående orealiserade värdeförändringar 2016-12-31				932 832
Verkligt värde 2016-12-31				1 336 756



Not 20	Aktier och andelar i intresseföretag
---------------	---

	Koncernen			
	2016		2015	
	Antal andelar	Ägarandel i %	Antal andelar	Ägarandel i %
Platzer Fastigheter Holding AB (publ), 556746-6437 Säte: Göteborg, Sverige	20 203 112	16,9	16 162 490	16,9

	Moderbolaget			
	2016		2015	
	Antal andelar	Ägarandel i %	Antal andelar	Ägarandel i %
Göteborgs Försäkringsmäklare Per Dahlkvist AB, 556340-8573 Säte: Göteborg, Sverige	480	48	480	48
Nordic Försäkring Göteborg - Växjö Holding AB, 556793-6439 Säte: Göteborg, Sverige	69 561	48	69 561	48
Försäkringsgruppen Väst AB, 556524-3721 Säte: Göteborg, Sverige	490	48	490	48

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Redovisat värde vid årets ingång	622 607	548 671		
Förvärv av intresseföretag	121 219	0		
Minskning upparbetat övervärde pga utdelning	-22 390	-18 366		
Ägd andel av årets resultat	82 790	92 302		
Redovisat värde vid årets utgång	804 226	622 607		
Redovisat värde vid årets ingång			57 366	59 123
Årets nedskrivningar			-299	-1 757
Redovisat värde vid årets utgång			57 067	57 366
Minskning upparbetat övervärde pga utdelning	-22 389	-18 366	-	-
Ägd andel av årets resultat	82 790	92 302	-	-
Utdelning	22 389	18 366	5 928	4 487
Andel i intresseföretagets resultat	82 790	92 302	5 928	4 487

Tkr	2016				
	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Eget Kapital
Ägd andel av:					
Platzer Fastigheter Holding AB (publ), 556746-6437	110 188	74 186	1 992 387	1 258 448	733 939
Göteborgs Försäkringsmäklare Per Dahlkvist AB, 556340-8573	5 153	2 203	1 028	73	955
Nordic Försäkring Göteborg - Växjö Holding AB, 556793-6439	13 357	3 065	12 192	3 791	8 401
Försäkringsgruppen Väst AB, 556524-3721	19 760	3 336	5 240	1 827	3 413

Tkr	2015				
	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Eget Kapital
Ägd andel av:					
Platzer Fastigheter Holding AB (publ), 556746-6437	94 528	84 368	1 641 918	1 087 221	554 697
Göteborgs Försäkringsmäklare Per Dahlkvist AB, 556340-8573	3 758	1 622	845	173	672
Nordic Försäkring Göteborg - Växjö Holding AB, 556793-6439	12 493	3 165	10 585	3 318	7 267
Försäkringsgruppen Väst AB, 556524-3721	18 489	3 147	4 949	1 727	3 222

Not 21	Aktier och andelar
---------------	---------------------------

Tkr	2016		2015	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Svenska noterade aktier och andelar	828 946	1 283 050	736 235	1 137 848
Svenska onoterade aktier och andelar	736 093	1 671 743	666 700	1 431 963
Utländska noterade aktier och andelar	861 142	1 164 180	739 866	1 013 171
Utländska onoterade aktier och andelar	44 461	186 558	44 167	163 222
Summa	2 470 642	4 305 531	2 186 968	3 746 204

Koncernen

Svenska onoterade aktier och andelar som tillkommer i koncernen	180 952	602 531	172 253	501 042
Summa	180 952	602 531	172 253	501 042
Summa aktier och andelar i koncernen	2 651 594	4 908 062	2 359 221	4 247 246

För fullständig förteckning över aktier och andelar, vänligen kontakta Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän.

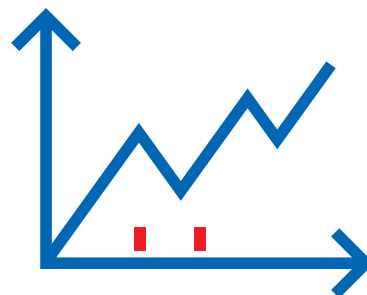
Not 22	Obligationer och andra räntebärande värdepapper
---------------	--

Tkr	2016		2015	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Svenska staten	0	0	27 567	27 622
Övriga svenska emittenter	535 489	547 599	672 437	681 788
Övriga utländska emittenter	281 471	290 775	283 207	286 454
Andelar i räntebärande fonder	433 006	468 618	515 097	551 414
Summa	1 249 966	1 306 992	1 498 308	1 547 278
Varav noterade värdepapper	1 184 303	1 237 467	1 444 309	1 484 501
Positiv skillnad till följd av att verkligt värde överstiger nominella värden		23 533		28 231
Negativ skillnad till följd av att verkligt värde ej överstiger nominella värden		-9 203		-11 228

För fullständig förteckning över obligationer och andra räntebärande värdepapper, vänligen kontakta Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän.

Not 23	Derivat
---------------	----------------

Tkr	2016		2015	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Valutaterminer tillgång (+)	-	3 676	-	3 703
Valutaterminer skuld (-)	-	-1 029	-	0
Summa	0	2 647	0	3 703



Tkr	Koncernen			
	2016		2015	
Finansiella tillgångar	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen				
<i>Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin</i>				
Aktier och andelar	3 158 931	5 712 288	2 745 339	4 869 853
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 249 966	1 306 992	1 498 308	1 547 278
Upplupna ränteintäkter	-	5 043	-	5 279
<i>Värderingskategori handelsändamål</i>				
Derivat	-	3 676	-	3 703
Summa	4 408 897	7 027 999	4 243 647	6 426 113

Finansiella skulder				
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen				
<i>Värderingskategori handelsändamål</i>				
Derivat	-	-1 029	-	0
Summa	0	-1 029	0	0

Tkr	Moderbolaget			
	2016		2015	
Finansiella tillgångar	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen				
<i>Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin</i>				
Aktier och andelar	2 874 565	5 642 287	2 478 172	4 802 090
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 249 966	1 306 992	1 498 308	1 547 278
Upplupna ränteintäkter	-	5 043	-	5 279
<i>Värderingskategori handelsändamål</i>				
Derivat	-	3 676	-	3 703
Summa	4 124 531	6 957 998	3 976 480	6 358 350

Finansiella skulder				
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen				
<i>Värderingskategori handelsändamål</i>				
Derivat	-	-1 029	-	0
Summa	0	-1 029	0	0

Tkr	Koncernen			
	2016			
Information om finansiella instruments verkliga värden	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	2 447 231	3 167 842	97 215	5 712 288
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 306 992	0	0	1 306 992
Derivat	3 676	0	0	3 676
Upplupna ränteintäkter	5 043	0	0	5 043
Summa	3 762 942	3 167 842	97 215	7 027 999

Finansiella skulder				
Derivat	-1 029	0	0	-1 029
Summa	-1 029	0	0	-1 029

Tkr	2015			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Information om finansiella instruments verkliga värden				
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	2 151 019	2 624 296	94 538	4 869 853
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 484 501	62 777	0	1 547 278
Derivat	3 703	0	0	3 703
Upplupna ränteintäkter	5 279	0	0	5 279
Summa	3 644 502	2 687 073	94 538	6 426 113

Finansiella skulder				
Derivat	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0

Not 24 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder, fortsättning

Tkr	Moderbolaget			
	2016			
Information om finansiella instruments verkliga värden				
Finansiella tillgångar	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	2 447 231	1 831 372	1 363 684	5 642 287
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 306 992	0	0	1 306 992
Derivat	3 676	0	0	3 676
Upplupna ränteintäkter	5 043	0	0	5 043
Summa	3 762 942	1 831 372	1 363 684	6 957 998
Finansiella skulder				
Derivat	-1 029	0	0	-1 029
Summa	-1 029	0	0	-1 029
	2015			
Information om finansiella instruments verkliga värden				
Finansiella tillgångar	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	2 151 019	1 568 558	1 082 513	4 802 090
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 484 501	62 777	0	1 547 278
Derivat	3 703	0	0	3 703
Upplupna ränteintäkter	5 279	0	0	5 279
Summa	3 644 502	1 631 335	1 082 513	6 358 350
Finansiella skulder				
Derivat	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0

I ovanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelningen av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Specifikation av nivå 3	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktier och andelar				
Ingående balans	94 538	92 671	1 082 513	903 041
Redovisade vinster och förluster i årets resultat	4 633	2 027	170 407	174 088
Anskaffningsvärde förvärv	967	3 638	113 687	10 938
Likvid vid försäljning	-2 923	-3 798	-2 923	-5 554
Summa	97 215	94 538	1 363 684	1 082 513

Not 25 Fordringar avseende direkt försäkring

Tkr	2016	2015
Fordringar hos försäkringstagare	246 916	239 052
Fordringar hos försäkringsföretag	25 577	20 027
Summa	272 493	259 079

Av fordringar hos försäkringstagare förväntas 0 kronor att bli återvunna mer än tolv månader efter balansdagen.



Not 26	Materiella tillgångar
---------------	------------------------------

Tkr	2016	2015
Anskaffningsvärde materiella tillgångar		
Ingående balans	42 791	41 349
Årets inköp	3 000	1 722
Avyttringar	-69	-280
Utgående balans	45 722	42 791
Avskrivningar materiella tillgångar		
Ingående balans	-26 447	-22 133
Årets avskrivningar	-3 542	-4 314
Utgående balans	-29 989	-26 447
Utgående balans materiella tillgångar	15 733	16 344

Planenlig avskrivning har gjorts på inventarier efter deras ekonomiska livslängd varierande från 3 - 10 år.

Not 27	Förutbetalda anskaffningskostnader
---------------	---

Tkr	2016	2015
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader		
ansaffningskostnader	28 714	29 054
Årets avskrivning	-28 714	-29 054
Årets avsättning	32 093	28 714
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	32 093	28 714
Anskaffningskostnader med avskrivningstid		
inom 1 år	32 093	28 714
överstigande 1 år	-	-

Not 28	Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
---------------	--

Tkr	2016	2015
Förutbetalda kostnader	38 484	22 243
Upplupna intäkter	76 992	61 936
Summa	115 476	84 179

Not 29	Eget kapital
---------------	---------------------

Bundet kapital

Reservfond

Syftet med reservfonden har varit att spara den del av nettovinsten, som inte gick åt för täckning av balanserad förlust.

Fritt kapital

Balanserat resultat

Utgörs av föregående års fria egna kapital och blir tillsammans med årets resultat summa fritt kapital.

För specifikation av förändringar i eget kapital se Rapport över förändringar i eget kapital.

Not 30	Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker
---------------	--

Tkr	2016			2015		
	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	564 578	0	564 578	547 231	0	547 231
Premieinkomst	1 441 831	-77 385	1 364 446	1 371 511	-80 110	1 291 401
Intjänade premier under perioden	-1 419 835	77 385	-1 342 450	-1 354 164	80 110	-1 274 054
Utgående balans	586 574	0	586 574	564 578	0	564 578
Avsättning för kvardröjande risker						
Ingående balans	0	0	0	10 081	0	10 081
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	0	0	0	-10 081	0	-10 081
Nya avsättningar under perioden	0	0	0	0	0	0
Utgående balans	0	0	0	0	0	0
Total utgående balans	586 574	0	586 574	564 578	0	564 578

Not 31	Avsättning för oreglerade skador
---------------	---

Tkr	2016			2015		
	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	648 154	-89 308	558 846	783 880	-204 458	579 422
Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	1 190 693	-167 318	1 023 375	1 229 264	-162 278	1 066 986
Avsättning för skadelivräntor	362 775	0	362 775	330 282	0	330 282
Avsättning för skaderegleringskostnad	68 872	0	68 872	75 663	0	75 663
Förändrad redovisningsprincip, diskontering	0	0	0	-64 972	19 222	-45 750
Utgående balans	2 270 494	-256 626	2 013 868	2 354 117	-347 514	2 006 603
Ingående balans	2 354 117	-347 514	2 006 603	2 419 528	-381 173	2 038 355
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	466 803	-5 073	461 730	489 921	-30 754	459 167
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år	-550 426	95 961	-454 465	-490 360	45 191	-445 169
Förändrad redovisningsprincip, diskontering	0	0	0	-64 972	19 222	-45 750
Utgående balans	2 270 494	-256 626	2 013 868	2 354 117	-347 514	2 006 603

Bolaget diskonterar olycksfall, trafik och skadelivräntor. Övrig affär är odiskonterad.

Not 32	Avsättning för återbäring
---------------	----------------------------------

Tkr	2016	2015
Ingående balans	201 481	105 926
Under året reglerad återbäring	-35 707	-55 590
Årets avsättning för återbäring	210 000	151 145
Avsättning för återbäring	375 774	201 481

Not 33	Pensioner och andra förpliktelser
---------------	--

Tkr	2016	2015
Reserverad pensionskostnad avseende förtida uttag utöver trygghandelagens regler	12 018	18 965
Avsättning till pensioner	12 018	18 965

Reserverad pensionskostnad ovan avser avsättning för personal födda 1955 eller tidigare, som enligt avtal har möjlighet att gå i pension vid 62-års ålder. Kostnaden för förmåns- och avgiftsbestämda pensioner redovisas i not 7.

Not 34	Skulder avseende direkt försäkring
---------------	---

Tkr	2016	2015
Skulder till försäkringstagare	161 434	137 074
Skulder till försäkringsföretag	180	468
Summa	161 614	137 542

Not 35	Övriga skulder
---------------	-----------------------

Återstående löptid övriga skulder, tkr	2016			2015		
	På anfordran	< 1 månad	Totalt	På anfordran	< 1 månad	Totalt
Övriga skulder	11 789	43 991	55 780	6 646	24 356	31 002
Utgående balans	11 789	43 991	55 780	6 646	24 356	31 002

Not 36	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
---------------	---

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Semesterlöneskuld	11 055	10 510	11 055	10 510
Löner och provisioner	29 070	15 965	29 070	15 965
Sociala kostnader	12 206	8 904	12 206	8 904
Löneskatt	17 277	19 910	17 277	19 910
Övrigt	5 853	4 360	5 831	4 338
Summa	75 461	59 649	75 439	59 627

Tkr	Koncernen			Moderbolaget		
	2016			2016		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Byggnader och mark		4 150	4 150		4 150	4 150
Aktier och andelar i dotterföretag			0		1 336 756	1 336 756
Aktier och andelar i intresseföretag		804 226	804 226		57 067	57 067
Aktier och andelar	430 553	4 477 509	4 908 062	430 553	3 874 978	4 305 531
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	87 862	1 219 130	1 306 992	87 862	1 219 130	1 306 992
Derivat	3 676		3 676	3 676		3 676
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1 011	1 011		1 011	1 011
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar						
Oreglerade skador	25 000	231 626	256 626	25 000	231 626	256 626
Fordringar avseende direkt försäkring	272 493		272 493	272 493		272 493
Fordringar avseende återförsäkring	43 725		43 725	43 725		43 725
Övriga fordringar	49 153		49 153	49 153		49 153
Materiella tillgångar	3 543	12 190	15 733	3 543	12 190	15 733
Kassa och bank	224 874		224 874	224 566		224 566
Aktuell skattefordran	8 576		8 576	8 576		8 576
Upplupna räntetäkter	5 043		5 043	5 043		5 043
Förutbetalda anskaffningskostnader	32 093		32 093	32 093		32 093
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	98 425	17 051	115 476	98 425	17 051	115 476
Summa tillgångar	1 285 016	6 766 893	8 051 909	1 284 708	6 753 959	8 038 667
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	586 574		586 574	586 574		586 574
Oreglerade skador	479 000	1 791 494	2 270 494	479 000	1 791 494	2 270 494
Återbäring	375 774		375 774	375 774		375 774
Andra avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	6 705	5 313	12 018	6 705	5 313	12 018
Skatter	43 097	645 531	688 628	43 097	344 867	387 964
Skulder avseende direkt försäkring	161 614		161 614	161 614		161 614
Skulder avseende återförsäkring	31 109		31 109	31 109		31 109
Derivat		1 029	1 029		1 029	1 029
Övriga skulder	53 230	2 550	55 780	53 230	2 550	55 780
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	59 649	15 812	75 461	59 627	15 812	75 439
Summa skulder och avsättningar	1 796 752	2 461 729	4 258 481	1 796 730	2 161 065	3 957 795



Not 37 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, fortsättning

Tkr	Koncernen			Moderbolaget		
	2015			2015		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Byggnader och mark		8 600	8 600		8 600	8 600
Aktier och andelar i dotterföretag			0		1 055 886	1 055 886
Aktier och andelar i intresseföretag		622 607	622 607		57 366	57 366
Aktier och andelar	374 620	3 872 626	4 247 246	374 620	3 371 584	3 746 204
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	74 985	1 472 293	1 547 278	74 985	1 472 293	1 547 278
Derivat	3 703		3 703	3 703		3 703
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		783	783		783	783
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar						
Oreglerade skador	25 000	322 514	347 514	25 000	322 514	347 514
Fordringar avseende direkt försäkring	259 079		259 079	259 079		259 079
Fordringar avseende återförsäkring	47 771		47 771	47 771		47 771
Övriga fordringar	68 213		68 213	68 213		68 213
Materiella tillgångar	4 314	12 030	16 344	4 314	12 030	16 344
Kassa och bank	87 254		87 254	87 083		87 083
Aktuell skattefordran	12 466		12 466	12 466		12 466
Upplupna räntetäkter	5 279		5 279	5 279		5 279
Förutbetalda anskaffningskostnader	28 714		28 714	28 714		28 714
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	75 282	8 897	84 179	75 282	8 897	84 179
Summa tillgångar	1 066 680	6 320 350	7 387 030	1 066 509	6 309 953	7 376 462
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	564 578		564 578	564 578		564 578
Oreglerade skador	553 000	1 801 117	2 354 117	553 000	1 801 117	2 354 117
Återbäring	201 481		201 481	201 481		201 481
Andra avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	12 413	6 552	18 965	12 413	6 552	18 965
Skatter	38 259	579 646	617 905	38 259	288 282	326 541
Skulder avseende direkt försäkring	137 542		137 542	137 542		137 542
Skulder avseende återförsäkring	39 372		39 372	39 372		39 372
Derivat			0			0
Övriga skulder	31 002		31 002	31 002		31 002
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	43 178	16 471	59 649	43 156	16 471	59 627
Summa skulder och avsättningar	1 620 825	2 403 786	4 024 611	1 620 803	2 112 422	3 733 225

Not 38 Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 procent. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,60 procent, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 1,00 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Not 39 Specifikationer till kassaflödesanalys

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, tkr				
Avskrivningar av tillgångar	3 542	7 368	3 542	4 314
Rearesultat försäljning av materiella tillgångar	-72	-173	-72	-173
Rearesultat försäljning av finansiella placeringstillgångar	-118 174	-21 962	-118 174	-21 962
Orealiserad värdeförändring finansiella placeringstillgångar	-435 822	-531 252	-450 485	-527 805
Avsättning till pensioner	-6 947	9 716	-6 947	9 716
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	203 554	104 251	203 554	104 251
Summa justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-353 919	-432 052	-368 582	-431 659

Not 40	Ställda säkerheter
---------------	---------------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Tillgångar ställda till förmån för försäkringstagarna för att täcka försäkringstekniska avsättningar*	2 270 200	-	2 270 200	-
Registerförda tillgångar för egen räkning avseende försäkringstekniska skulder**	-	2 989 681	-	2 989 681
Övriga ställda panter och säkerheter	Inga	Inga	Inga	Inga

* Enligt FRL 6:11

**Enligt 6 kap. Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som används för skuldtäckning. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk om bolaget blir insolvent.

Not 41	Eventualförpliktelser
---------------	------------------------------

Ansvaret för 80 procent av uppkomna kreditförluster i förmedlade krediter tillhörande Länsförsäkringar Bank Göteborg och Bohuslän. Kreditförlusten regleras genom avdrag på kommande provisionsintäkter tills kreditförlusten är reglerad.

I egenskap av delägare i Länsförsäkringsbolagens Fastighetshandelsbolag Humlegården ansvaras för detta bolags förpliktelser med 2,7 procent.

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF.

Not 42	Investeringsåtaganden
---------------	------------------------------

Kvarvarande åtagande, tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Enligt avtal med finansiella institut har bolaget förbundit sig att investera följande belopp, omräknat med balansdagens eurokurs.	92 143	88 272	92 143	79 572

Not 43	Disposition av moderbolagets vinst eller förlust
---------------	---

Till bolagstämmans förfogande står följande vinstmedel, tkr

Balanserat resultat	2 303 858
Årets resultat	395 357
Totalt	2 699 215

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, 2 699 215 tkr, disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning	2 699 215
Summa	2 699 215

Not 44	Närstående
---------------	-------------------

De 23 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera vissa gemensamma verksamheter i Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar. Tjänster tillhandahålls av Länsförsäkringar AB gentemot länsförsäkringsbolagen avseende utförande av utvecklingsprojekt och ovan beskrivna service. Prissättning för serviceverksamhet inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom länsförsäkringsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel. Dessutom har bolaget under 2016 löpande transaktioner som omfattar kostnader och provisionsersättning avseende försäljning och kundvård för den av Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän förmedlade affären, se not 15. Som närstående räknar Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän även övriga bolag inom länsförsäkringsgruppen.

Moderbolaget har en närstående relation med sina dotter- och intresseföretag se not 19 och 20. Dotterföretagets verksamhet består i att äga och förvalta aktier i fastighetsbolag. Moderbolagets tre intresseföretag bedriver förmedlingsverksamhet i enlighet med lagen om Försäkringsförmedling. I samtliga intresseföretag äger Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 48 procent och har inte det bestämmande inflytandet. Med dotterföretaget har inga inköp eller försäljningar skett under året. Intresseföretagen har mottagit cirka 40 mkr, varav 38 mkr till Försäkringsgruppen Väst AB, i provisioner för anskaffning av försäkringar.

Samtliga transaktioner mellan närstående parter baseras på marknadsmässiga villkor.

	Intäkter	Kostnader	Fordringar	Skulder
Länsförsäkringar AB	225 056	343 699	81 926	2 225
Länsförsäkringsbolagen	12 990	10 266	2 488	415
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	8 472	5 774	248	510
Länsförsäkringar Märklarservice AB	3 015	7 784	0	855

Försäkringsklasser, tkr	Totalt 2016	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon övr. klasser	Trafik, ansvar mot tredje man	Brand- och ann.egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkr.
Premieinkomst, brutto	1 441 831	107 679	343 352	212 332	599 506	43 830	54 577	1 361 276	80 555
Premieintäkt, brutto	1 419 835	106 071	331 523	212 496	591 548	42 818	53 785	1 338 241	81 594
Försäkringsersättningar, brutto	-888 865	-66 297	-236 958	-90 286	-407 102	-21 712	-22 544	-844 899	-43 966
Driftkostnader, brutto	-290 087	-22 829	-50 976	-45 104	-143 348	-11 134	-13 154	-286 545	-3 542
Resultat av avgiven återförsäkring	-134 374	-1 640	-10 392	-62 143	-57 840	-941	-1 418	-134 374	0
Skadeprocent, brutto	-62,6	-62,5	-71,5	-42,5	-68,8	-50,7	-41,9	-63,1	-53,9

Göteborg den 28 februari 2017



Sune Nilsson



Lena Lind



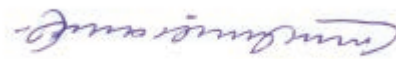
Ulf Ek



Lars Hjälmarson



Märta Jansdotter



Hans Ljungkvist



Gunilla Rittgård



Ingalill Östman



Ricard Robbstål



Fredrik Haglund



Anna Linnér

Min revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning
har avlämnats den 1 mars 2017



Gunilla Wernelind
auktoriserad revisor
KPMG AB

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän,
organisationsnummer 558500-8039

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän för år 2016.^{1,2}

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för

den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisions-

bevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och

händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensam ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisions-sed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisors-sed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och försla-

get till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Stockholm den 1 mars 2017



Gunilla Wernelind
auktoriserad revisor KPMG AB



Revisorssuppleant

Peter Zell
auktoriserad revisor
KPMG AB

¹ Bolagets årsredovisning som denna revisionsberättelse omfattar ingår på sidorna 6-41 i detta dokument.

² Vid upprättande och undertecknande av revisionsberättelsen för 2016 fanns ingen annan information upprättad varför revisionsberättelsen inte innehåller något avsnitt om annan information.

Styrelse



Från vänster: Lars Hjalmarson, Gunilla Rittgård, Sune Nilsson, Ulf Ek, Ricard Robbstål, Ingalill Östman, Lena Lind, Hans Ljungkvist, Märta Jansdotter, Fredrik Haglund, Anna Linnér.

Sune Nilsson

Hovås Styrelsens ordförande
invald 2002, vald till och med 2017

Lena Lind

Göteborg styrelsens vice ordförande
egen företagare, konsult
invald 2003, vald till och med 2018

Ulf Ek

Göteborg finansdirektör, Wallenstam AB
invald 2009, vald till och med 2019

Lars Hjalmarson

Uddevalla egen företagare, Hjalmarson Affärskonsult AB
invald 2005, vald till och med 2017

Märta Jansdotter

Göteborg vd, Gröna Gårdar AB
invald 2015, vald till och med 2018

Hans Ljungkvist

Göteborg egen företagare, Hans Ljungkvist AB
invald 2016, vald till och med 2019

Gunilla Rittgård

Onsala vd, Mediq Sverige AB
Invald 2007, vald till och med 2019

Ingalill Östman

Göteborg kommunikationsdirektör, Castellum
Invald 2014, vald till och med 2017

Ricard Robbstål

Mölnadal verkställande direktör

Arbetsdagarrepresentanter

Fredrik Haglund

Göteborg personalrepresentant, säljare Sak företag

Anna Linnér

Göteborg personalrepresentant, företagsskador Sak



Från vänster: Ann-Charlotte Holm, Karolin Lindeman, Anders Tykeson, Björn Schedwin, Ricard Robbstål, Annika Lundberg och Helena Johnsson

Ricard Robbstål

verkställande direktör

Helena Johnsson

affärsområdeschef Sak Sälj och Marknad

Annika Lundberg

affärsområdeschef Bank och Liv

Björn Schedwin

affärsområdeschef Sak och Skador

Anders Tykeson

finanschef

Karolin Lindeman

HR-chef

Ann-Charlotte Holm

affärsstödschef

Valberedning

Lennart Olausson

Göteborg valberedningens ordförande
egen företagare, styrelseuppdrag

Lena Lilja

Uddevalla ledamot
vd Lena Lilja & Co AB

Måns Ingemarsson

Hunnebostrand ledamot
lantbrukare Stensjö Gård

Helén Eriksson-Elf

Göteborg ledamot
stadsdirektör Sundbybergs stad

Sara Wallin

Göteborg ledamot
vd Almi Företagspartner Väst



Kontrollfunktioner, aktuarie och kundombudsman

Charlotta Löfstrand Hjelm

internrevisor

Terese Amundin

compliance

Björn Wallström

riskcontroller

Anna Flodström Wettebrandt

aktuarie

Lennart Vänerö

kundombudsman



Gemensam kundombudsman för tre länsförsäkringsbolag

Sedan 2014 har vi genom Samarbete i Väst en gemensam kundombudsman för Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän, Länsförsäkringar Halland och Länsförsäkringar Älvsborg.

Kundombudsmannen är underställd styrelsen och arbetar oberoende i förhållande till vår organisation. Syftet med kundombudsmannen är att ge våra kunder möjlighet till snabb och kostnadsfri prövning av bolagets beslut.

Ärenden som kundombudsmannen prövar kan gälla villkorsfrågor, till exempel innehåll i försäkringsavtal eller oklarheter vid försäkringens tecknande. Frågorna kan gälla både privat försäkring och företagsförsäkring där bolaget är koncessionsinnehavare.

Även andra försäkringsfrågor av mer principiell karaktär kan prövas. Däremot prövar kundombudsmannen inga ansvars- eller vållande frågor.

2016 prövade kundombudsmannen 59 ärenden för bolaget.

Fullmäktige

Från och med 2017 utgörs fullmäktige av 73 fullmäktigeledamöter.

Göteborgs kommun	Lysekils kommun	Tjörns kommun
Mandatperiod 2015-2017	Mandatperiod 2017-2019	Mandatperiod 2015-2017
Bertil Andersson	Leif G Andersson	Agneta Börgesson
Anette Asklin	Benny Karlsson	Margareta Hagberg
Helén Eriksson-Elf	Marianne Siverhav	Mattias Jönegren
Sven-Inge Gustavsson	Munkedals kommun	Uddevalla kommun
Claes-Göran Hindström	Mandatperiod 2016-2018	Mandatperiod 2015-2017
Mattias Olsson	Gunnel Fritzon	Birgitta Andersson
Carl-Adam Sedin	Claes-Anders Johansson	Magnus Gregart
Susanna Löving Sjöberg	Kent Wilhelmsson	Thore Gunnarsson
Mandatperiod 2016-2018	Mölnåls kommun	Pelle Haglund
Ingemar Björholt	Mandatperiod 2017-2019	Thomas Hemberg
Hakime Hassan	Gunilla Bökmark	Lena Lilja
Klas Hellgren	Per-Anders Jimar	Mandatperiod 2017-2019
Peter Krantz	Orust kommun	Ylva Dahl
Carolina Larsson	Mandatperiod 2017-2019	Öckerö kommun
Miriam Ljungholm	Gun-Britt Svensson	Mandatperiod 2017-2019
Karl Malmström	Partille kommun	Pär Simonsson
Birgitta Olausson	Mandatperiod 2015-2017	
Carlos Rebelo Da Silva	Annika Guldhed	Representanter i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolags (publ) Försäkringstagarförening
Houda Zoubi	Folke Nordqvist	Lena Lilja, Uddevalla
Mandatperiod 2017-2019	Henrik Rogenfelt	Elisabeth Lindén, Härryda
Bengt Andersson	Dennis Staaf	
Lars Berg	Sotenäs kommun	
Malin Lilton	Mandatperiod 2017-2019	
Malin Lundgren	Ida Aronsson Hammar	
Anna Rogbrant	Måns Ingemarsson	
Shahab Sarmadi	Stenungsunds kommun	
Lars Swahn	Mandatperiod 2016-2018	
Toomas Tartu	Martin Bergman	
Sara Wallin	Susanna Frennemo	
Härryda kommun	Hans Johansson	
Mandatperiod 2016-2018	Eva Lind Johansson	
Monica Crusner	Strömstad kommun	
Elisabeth Lindén	Mandatperiod 2015-2017	
Lilian Samuelsson	Curt Carlsson	
Håkan Wallin	Therese Grahn	
Kungälv kommun	Tina Tillery	
Mandatperiod 2015-2017	Tanums kommun	
Margareta Alexandersson	Mandatperiod 2016-2018	
Inger Andersson Thelin	Maria Andersson	
Henny Lundberg	Kjell Olsson	
Åsa Pehrsson	Lennart Olsson	
Niclas Tonsjö		
Mandatperiod 2017-2019		
Lizette Engström		

